

Nederlandsch Vrouwenleven

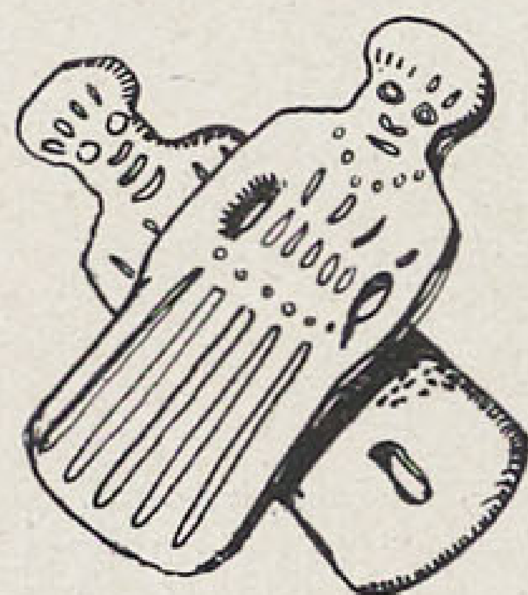
15 SLACHTMAAND 1943 • NUMMER 11

De kleine filosoof!

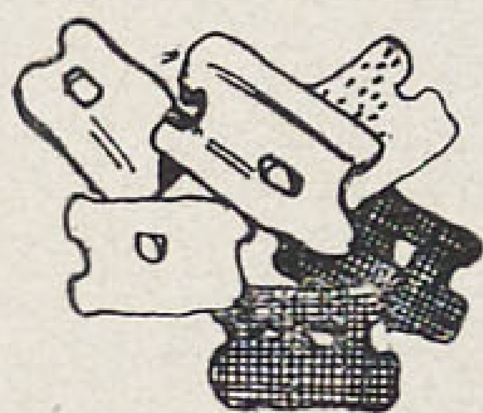
Foto-archief

RECEPTEN VOOR SINTERKLAASAVOND!

PEPERNOTEN.
125 gr. bloem.
50 gr. suiker.
1 theelepeltje bakpoeder.
25 gr. boter.
1 theelepeltje stroop.
1 theelepeltje surrogaat kaneel.
mespuntje zout.
een weinig melk.
Zeef de bloem te zamen met de kaneel, het bakpoeder en het zout. Voeg hieraan toe de suiker, de boter en de stroop en zoonoodig wat melk. Kneed hiervan een gelijkmatig deeg. Vorm nu van dit deeg kleine balletjes, druk ze aan de onderzijde plat op een beboterd bakblik en bak ze in een matig warmen oven in 20 min. gaar. Ze mogen slechts licht van kleur zijn.

TAAI-TAAI.
125 gr. bloem.
1 lepel water.
5 lepels stroop.
1 lepel anijszaad.
Kook het anijszaad gedurende 10 minuten even op. Meng nu alle ingrediënten met het anijszaad doorelkaar, totdat men een stevig deeg krijgt. Vorm hiervan een lange rol. Hiervan kunnen verschillende letters gevormd worden. Bak de letters in een warmen oven lichtbruin en gaar (½ uur). Voordat de koeken uit den oven komen moeten ze even met een vochtig doekje worden bestreken, zoodat ze mooi glanzend worden.

SPECULAASJES.
300 gr. bloem.
150 gr. boter.
150 gr. bruine suiker.
7½ gr. speculaaskruiden.
snuifje bakpoeder.
Doe de boter, de bloem, de suiker, de speculaaskruiden en het bakpoeder in een kom. Kneed alle ingrediënten door elkaar tot een soepelen bal. Poeder de speculaasplank goed met bloem in, zoodat het deeg ook uit de fijnste figuurtjes loslaat.
Druk een portie deeg in de figuren, welke in de plank zijn uitgesneden. Neem met een scherp mes al het deeg, dat op de plank buiten de uithollingen uitsteekt, weg. Klop de gevormde deegfiguurtjes, door met een korten slag de plank op de tafel te slaan, uit de plank. Leg ze op een met boter besmeerd bakblik en bak ze in 15 minuten mooi lichtbruin en gaar.

MARSEPEIN.
50 gr. bruine boonen.
100 gr. suiker.
essence (amandelessence of citroenessence).
Week de bruine boonen een nacht van te voren in ruim water. Pel ze daarna en kook ze op de welbekende wijze gaar. Wrijf ze nu door een zeef. Vermeng nu de gezeefde bruine boonen met de suiker en kook dit mengsel een minuut of vijf in, zoodat het aanwezige vocht verdampt (met open deksel inkoken). Voeg nu van het vuur af de essence er aan toe en laat de massa bekoelen. Vorm hiervan nu kleine balletjes en rol ze door wat poederchocolade of surrogaat hagelslag.

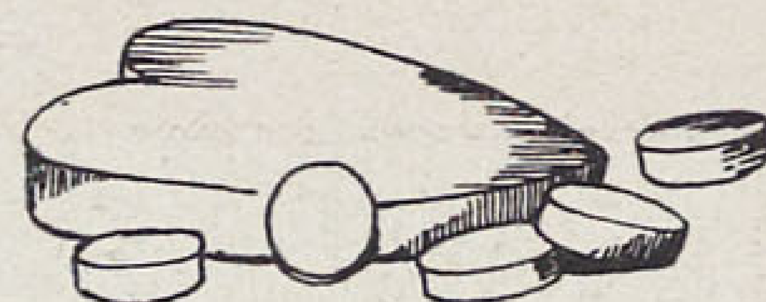

GEVULDE SPECULAAS.
150 gr. bloem.
75 gr. boter.
75 gr. bruine suiker.
7½ gr. speculaaskruiden.
½ theelepeltje bakpoeder.

Voor de vulling:
50 gr. bruine boonen.
100 gr. suiker.
Kneed van de bloem, de boter, de suiker, de kruiden en het bakpoeder een samenhangend deeg. Deel deze hoeveelheid in twee gelijke deelen en rol van iedere helft een even grooten lap. Leg nu één lap op het met boter besmeerde bakblik. Strijk hierop hetzelfde mengsel als voor marsepein beschreven is uit. Bedek nu dit mengsel met den tweeden lap. Maak met behulp van een mes een ruitvormige versiering.
Bestrijk de gevulde speculaas met wat melk en bak ze in ½ uur à ¾ uur mooi bruin en vooral gaar.

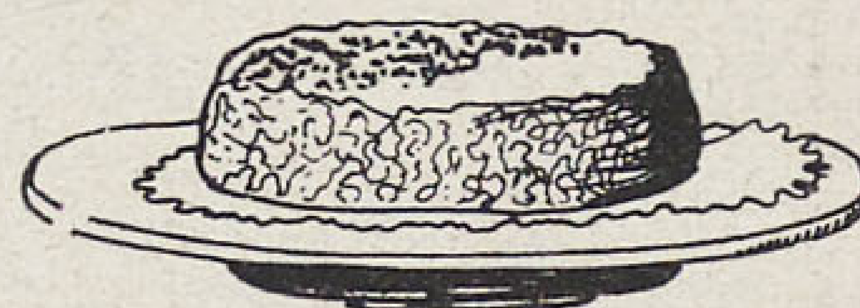
Laat de speculaas op het bakblik bekoelen en snijd er lange smalle reepen van.

BORSTPLAAT.
200 gr. basterdsuiker.
iets minder dan ½ dl melk.
een klontje boter.
Breng de melk met de suiker aan de kook. Laat de massa op de klok af 10 minuten koken (vanaf het kookpunt 10 min.).
Neem nu de pan van het vuur en roer de massa koud. Giet ze uit in borstplaatringen, welke van te voren met water zijn omgespoeld.

APPELKOEK
VOOR DE GROOTEN.
150 gr. bloem.
50 gr. suiker.
½ dl taptemelk.
3 gr. bakpoeder.
mespuntje zout.
2 appelen.
nog wat suiker.
Boter zooveel als men kan missen.
1 theelepeltje surrogaatkaneel.
Kneed de bloem, de boter, de suiker het zout en de melk doorelkaar. Vorm hiervan een stevig deeg. Rol het deeg uit op een met bloem bestoven tafel. Smeer een bakblik met boter in en leg hierop een langwerpigen lap deeg.
Van de afsnijdsels vormt men lange reepen. Beleg nu den lap met dunne schijfjes appel, welke van te voren zijn weggezet met wat suiker en kaneel. Bedek nu de appelschijven met de reepen deeg, zoodat de koek het uiterlijk krijgt van een vlechtmatje. Plak de reepen met behulp van een weinig water aan het deeg vast. Tot slot worden nu de zijkanten naar binnen gevouwen, zoodat de appel er nergens uit kan komen. Bestrijk den koek met wat melk en bak hem in een matig warmen oven in een half uur gaar. Zet den koek even boven het midden in den oven. Wanneer de koek bekoeld is (op het bakblik bekoelen), wordt hij bestreken met wat kokende gezeefde jam. Het geheel krijgt dan een glanzend uiterlijk.

J. G. SISSINGH

Nederlandsch Vrouwenleven

TIJDSCHRIFT VOOR DE NEDERLANDSCHE VROUW

Verantw. redactrice: J. Jansen-Van Balen
Redactie-adres: Kruislaan 210, Amsterdam-O
Telefoon 52322
Verschijnt voorloopig één maal per maand

Administratie-adres: de Lairessestraat 153
Amsterdam-Zuid, Tel 29894, Postgiro 320886
Voor advertenties: C. van Schaik, Amsterdam
Nassaukade 315, Telefoon 81893

Foto Ir. W. F. van Heemskerck Düker

SLACHTMAAND

Uit den ouden naam blijkt ons, dat November eertijds dè maand is geweest, waarin de slacht plaats vond. Thans wordt ook in andere maanden geslacht, maar wel steeds gebeurt het in den winter. Die slacht was een heele gebeurtenis — is dat trouwens nog, zeker in dezen tijd! — want, daar men alles zelf moest doen, bracht het, vooral voor de boerin, veel drukte aan. Dat begon al 's morgens vroeg bij het eerste dagen en duurde zoo voort tot donker worden toe. Dan moest er vleesch in het zout worden ingemaakt, er moesten worsten worden gestopt, er kwamen weer zijden spek in den schoorsteen, in de „wieme" te hangen, en er kon gesmuld worden van een lekkernij als balkenbrij. Dat is een gerecht van den slachtafval, vermengd met rozijnen of krenten, soms ook met andere kruiderijen, dat vooral bekend is in het Oosten en Zuidoosten van ons land.

Maar nog andere overblijfselen van het geslachte varken spelen een rol in het volksleven: het is de varkensblaas, die strak gespannen over een pot, daarmede den z.g. rommelpot vormt, die als primitief muziekinstrument de kinderliedjes en -gebruiken vanaf St. Maarten tot en met Vastenavond begeleidt.

St. Maarten (11 Nov.) is een belangrijke dag. Wij kunnen wel zeggen, dat dan eigenlijk de winter begint, want het St. Maartensfeest is het eerste lichtjesfeest. Als een keten strekken deze lichtjesfeesten zich uit over den geheelen winter om in de duisternis en kou toch maar steeds weer te herinneren aan de licht- en warmtebrengende zon. Wij kennen de ommegangen van kinderen met lampions, vroeger met uitgeholde rapen en pompoenen, waarin een kaarsje brandde, en het gebruik om over lichtjes te springen.

Ook de St. Maartensdag was weer in verband te brengen met de slacht; het was immers de dag, waarop men gans at, terwijl omstreeks dien datum overal ganzenmarkten gehouden werden. Vele boeren betaalden in dien tijd ook dikwijls hun pacht in ganzen en daarmee hing waarschijnlijk het gebruik samen den dominee of den meester met St. Maarten een gans cadeau te doen.

Met den „foekepot" of met een brandende lampion ging men door de straten, zingend:

„Sinte Maarten is zoo koud,
Geef een turfje of wat hout,
Om hem te verwarmen . . .”

en dan werd hout en turf verzameld voor het St. Maartensvuur.
Nu is er van dit gebruik niet veel meer over dan een georganiseerde lampionoptocht voor kinderen, hier en daar in de Brabantsche steden.
St. Maarten is ook een belangrijke critische dag, een dag n.l., die bepalend is voor het weer in den komenden tijd.

„Is 't donkere lucht op Sint Martijn,
Zoo zal 't een zachte winter zijn;
Maar is dien dag het weder helder,
De vorst dringt door in meen'gen kelder”.

„Nevels in Sint Maartensnacht
Brengen winters kort en zacht.”

Ook kan men den komenden winter voorspellen uit het gebeente van den St. Maartensgans. Is het borstbeen bruin, dan komt er veel sneeuw. Ziet het daarentegen grijs of wit, dan komt er weinig sneeuw, maar veel ijs.

De enkele mooie zonnige dagen, die men soms omstreeks St. Maarten kent, worden den St. Maartenszomer genoemd. Een legende vertelt, dat toen Sint Maarten gegeeseld zou worden en hij naakt aan een boom werd gebonden, hij het zoo koud kreeg, dat Onze Lieve Heer medelijden met hem kreeg en de zon liet schijnen om hem te verwarmen. Als herinnering daaraan moeten er steeds eenige warme dagen in November zijn.
Een andere critische datum is Sint Catharina (25 Nov.). „Vorst op Sint Catrien, dan vriest het zes weken lang”, zegt men.
De Slachtmaand is, wat het weer betreft, een maand van vele mogelijkheden.

„Als 't in November 's morgens broeit,
Wis dat de storm des avonds loeit.”

Het is de maand van de groote herfststormen, die de laatste bladeren van de boomen rukken. Daarom wilde Karel de Groote deze maand Windmaand noemen, een naam, die echter nooit ingang vond. Ook Nevelmaand ziet men een enkele maal, en terecht: is niet een nevelige, grijze, kille Novemberdag de juiste sfeer voor Allerheiligen en Allerzielen (1 en 2 Nov.)? Is dit niet de typische sfeer, die voorafgaat aan het grootste van alle Lichtfeesten, die sfeer vol geheimzinnige verwachting, die zijn hoogtepunt vindt in den donkersten dag, die tevens de dag van het herboren licht is?

ELSA M. VALETON

HET WERK

DER SOCIALE BEDRIJFSVERZORGSTER

•

Veel wordt er tegenwoordig geschreven en gesproken over de Sociale Bedrijfsverzorgster, maar ook heerscht er nog veel onkunde over dit bij uitstek zoo vrouwelijke beroep, vandaar dat ik U hierover een en ander wil vertellen.
De Sociale Bedrijfsverzorgster heeft een mooie maar moeilijke taak. De eerste eisch aan haar gesteld, is wel te zorgen voor de juiste sfeer in het bedrijf. Tusschen „Betriebsführer” en „Gefolgschaft” behoort een band van saamhoorigheid te bestaan, welke het werken in het bedrijf voor de leden der „Gefolgschaft” (er is nog steeds geen Nederlandsche uitdrukking voor deze woorden) in groote mate vergemakkelijkt. Zij voelen zich dan niet langer een nummer, verlengstuk van de machine, maar weten, dat zij als mensch gewaardeerd worden. De „Betriebsführer” moet de leden van zijn „Gefolgschaft” op b.g. wijze leeren zien en waardeeren, terwijl ook de leden der „Gefolgschaft” moeten leeren, hun werk met meer eerbied en vreugde te verrichten en dit te bereiken behoort tot de taak van de Sociale Bedrijfsverzorgster. — Door haar opleiding is zij in staat den „Betriebsführer” betreffende sociale vraagstukken met raad en daad ter zijde te staan. Om haar taak behoorlijk te kunnen uitvoeren, tracht de Sociale Bedrijfsverzorgster eerst haar menschen te leeren kennen, terwijl zij door haar houding en gedrag hun vertrouwen moet winnen. Het in het bedrijf te verrichten werk moet zij volkomen beheerschen, waardoor het haar mogelijk is, klachten, betreffende het werk, de machines, enz. uit persoonlijke ondervinding op te lossen. Ook door het bij elkaar plaatsen van menschen, waarvan de karakters harmonieeren, kan veel bijgedragen worden tot de juiste sfeer in een bedrijf. Bij al deze dingen pleegt de Sociale Bedrijfsverzorgster overleg met den socialen voorman. In het bedrijf let de bedrijfsverzorgster op de omstandigheden, waaronder gewerkt moet worden. Zijn deze door een of andere omstandigheid schadelijk voor de gezondheid, dan moet zij trachten hierin verandering te brengen. Vooral het werk door vrouwen en meisjes in de bedrijven verricht en ook de omstandigheden waaronder hebben de speciale aandacht van onze bedrijfsverzorgster. Daar deze vrouwen en meisjes de moeders zijn van de komende geslachten, moet er op gelet worden, dat er aan hun lichaam geen schade aangericht wordt. Voor alle leden der „Gefolgschaft” is b.v. eens per half jaar een doktersonderzoek zeer gewenscht. Door het vroegtijdig vaststellen van een of andere ziekte kan veel voorkomen worden.
Verder interesseert de bedrijfsverzorgster zich ook voor de wijze, waarop de menschen uit haar bedrijf hun vrijen tijd doorbrengen en tracht zij hierin door voorlichting, het houden van cursussen, het inrichten van een bibliotheek, het organiseeren van kameraadschapsavonden, sport, opvoedend te werken. Hiervoor roept zij de hulp in van Vreugde en Arbeid, waar men altijd voor haar klaar staat.
Indien ik U nu ook nog vertel, dat het gezin van den arbeider de belangstelling van de bedrijfsverzorgster heeft, waarbij zij, indien noodig, de instanties als Winterhulp en N.V.D. niet vergeet, behoef ik U niet te vragen is haar taak mooi en is deze moeilijk, maar zult U dit ten volle beamen. Wat is er nu mooier werk voor een vrouw, dan haar krachten aan anderen te kunnen geven, aan menschen, die haar noodig hebben en dat hebben alle arbeiders, mannen, zoowel als vrouwen, jongens zoowel als meisjes.
Nu moeten echter aan de vrouwen, die als Sociale Bedrijfsverzorgster ingezet worden, hooge eischen gesteld worden. Zij moeten sociaal voelen, rechtvaardig zijn, levenservaring hebben, enz. Om ze op deze eigenschappen te testen en ook theoretisch op b.g. taak voor te bereiden, worden er door het N.A.F. cursussen gehouden, duur ongeveer 4 maanden, terwijl de cursisten ook verplicht zijn een paar maanden in een bedrijf tusschen de arbeidsters in te werken. De cursisten wonen gedurende den cursus intern, met onderbreking van een paar weekeinden. Bijgaande foto's van vorige cursussen geven U een klein beeld van het leven dezer cursisten en laten U zien, dat behalve hard leeren, er ook veel aan sport werd gedaan, terwijl er een aangename geest van kameraadschap heerschte. Door regelmatige herscholingen wordt gezorgd, dat de Sociale Bedrijfsverzorgster ook later steeds nieuwe kennis, noodig voor haar werk, opdoet.
Kameraadskes, het Ned. Arbeidsfront, Arb.gebied Vrouwen, is te allen tijde bereid, vrouwen en meisjes over dezen cursus nadere inlichtingen te geven. Deze begint Januari a.s. De kosten zijn voor den geheelen duur van den cursus *f* 150,— met inbegrip van volledige verpleging.

E. C. M. MECK,
Leidster Afd. Vrouwen Arbeidsfront.

ZIE FOTO'S

Foto links boven: Een pittig stukje ochtendgymnastiek!
Foto rechts boven: Het smaakt uitstekend!

Foto onder: IJverig gebogen hoofden ....

Een frissche douche

Foto's Cor Dokter

De „klas”

En „vertel me eens .... ”

DE EERSTE SCHOORSTEENVEEG

Alle kranten hebben het feit verbreid, dat Nederland na zijn conductrices en brievenbestelsters nu ook de eerste schoorsteenveegster rijk is geworden. Een kloek meisje, dat blijkbaar van aanpakken en doorzetten houdt, heeft van den nood een deugd weten te maken en werd hulp in een schoorsteenvegersbedrijf. Zij schijnt plezier in het vak te hebben gekregen, zoodat thans Zwolle de primeur van het nieuwste vrouwenberoep in Nederland geniet. Dit wordt daar uitgeoefend door de 19-jarige Aafke van Brussel, die men nu, in schoorsteenvegerspak met bezem en roetzak en zooals de plaatselijke krant weet te verhalen, ook met roetvlekken op de blozende wangen, in gezelschap van haar baas geregeld op een heerenfiets naar en van karwei kan zien rijden. Zoo is een weliswaar niet kleurig maar toch een zeer opvallend levend accent gebracht in het overigens wat saaie stadsbeeld der tegenwoordige Zwolsche samenleving.

De schoorsteenveger als heilbrenger

Zwolle heeft daarmede in folkloristischen zin een heilbrengster gekregen, want over heel Europa geldt de schoorsteenveger als geluksbrenger. In goud en zilver zien we zijn beeltenis als amulet hangen aan armbanden en halskettingen. Geen beter nieuw jaar kunt ge verwachten, dan wanneer de schoorsteenveger U het „veel heil en zegen" toewenscht.

Welk een benijdenswaardige taak is er buiten haar vak om als heilbrengster voor Aafke van Brussel weggelegd! Weet zij wel, dat de schoorsteenvegers, die in de laatste jaren in Duitschland voor winterhulp collecteerden, favoriet waren en dat deze de zwaarste bussen met de rijkste gaven inleverden, omdat iedereen gaarne en veel offert in de bus, die de roetzwarte man ons voorhoudt. Dit resultaat is een gevolg van het moderne groote-stadsbijgeloof, verankerd in het oeroude volksgeloof, dat bijzonder heil verwacht van het contact met den mensch, die in voortdurende aanraking is met het heilbrengende roet van het haardvuur.

Duitsche schoorsteenvegers collecteeren als heilbrengers voor de Winterhulp *(Foto archief)*

Haardvuur en schoorsteen.

Het opflakkerende vuur in den open haard is er het levensbeginsel van iedere menschelijke behuizing en geldt als een heilige stee, zoodat altijd in één adem „huis en haard" wordt uitgesproken als een niet te scheiden twee-eenheid. De schouw, die ge in haar oorspronkelijken vorm nog hier en daar op boerderijen als machtige boezemschoorsteen aantreft, vormt een mystiek contact tusschen het opflakkerende vuur en het wijde luchtruim. Geslachtenlang heeft het landvolk bij het gieren van de winterstormen zijn toevlucht gezocht binnen de veilige lichtsfeer van den huiselijken haard, waar de heimpjes in het deelduister vertrouwelijk sjirpen als afgezanten van de goede huisgeesten. De booze demonen verlaten door den schoorsteen de menschelijke woning en zoo lezen we dan ook, dat de heksen in volksverhalen op hun bezemstelen altijd den schoorsteen uitvliegen, terwijl de goede geesten van Sinterklaas en Kerstmannetje door Zwarte Piet juist weer door den schoorsteen worden neergelaten.

Zoo is de schoorsteen de verbindingstrechter tusschen het menschelijk bestaan en de wereld der goede en booze geesten, die er in de volksverbeelding het luchtruim bevolken.

Aafke van Brussel te Zwolle, de eerste vrouwelijke schoorsteenveger van Nederland *(Foto H. Heukels)*

Roet en asch in het volksgeloof

De asch, vooral van vuren, die op bijzondere hoogtijden van het jaar worden ontstoken, als Paaschvuur, Sint Jansvuur en Kerstvuur, bezitten een magische kracht. Over de velden verspreid, zal de vruchtbaarheid daarvan sterk worden bevorderd, terwijl eveneens de mensch door het contact met deze asch geluk en voorspoed zal ontvangen. Vandaar, dat de asch en het roet in vele Europeesche volksgebruiken een rol speelt bij het zwart maken der gezichten, in het bijzonder in den vastenavondtijd, waarom dan ook in Tirol, Beieren en Zwaben de Vrijdag vóór vastenavond „rusziger Freitag" of „bramiger Freitag" is genoemd.

Ook is het op een enkele Duitsche plaats nog gebruikelijk, om noten en gedroogde pruimen onder de grabbelende kinderen te strooien uit een zak met asch. Zoo heeft in Backleben aan den Unstruut op Pinkster-Dinsdag nog altijd het „aschensack-feiern" plaats.

In Nederland kennen we in volksvermaak en kinderspel nog veel resten van dezen ouden asch- en roetcultus. Op Goeden Vrijdag bijv. krijgt de jongen, die in het Gro-

ninger dorp Loppersum het laatst op school komt, een grooten zak met asch en roet op den rug gebonden, waarna hij op een plank het dorp wordt rondgedragen, terwijl de jongens een hoonlied zingen, dat telkens inzet met:

„Poaskaai is op-e-stoan,
Mag wel weer noa bêr tou goan."

Dergelijke aschgebruiken komen in de goede week voor Paschen, dus bij het einde van den vasten in verschillende variaties voor, terwijl voor de katholieken na de driedaagsche viering van den vastenavond de veertigdaagsche boeteperiode ingewijd wordt met het ontvangen van het aschkruisje. De asch hiervan wordt verkregen uit de palmtakken van den laatsten Palm-Zondag. Algemeen verbreid is het volksgeloof, dat het aschkruisje lijf en ziel ten goede zal komen. Ook in de volksgeneeskunde hecht men groote waarde aan het aschkruisje, dat een probaat middel moet zijn tegen hoofdpijn.

In den Gelderschen en Overijselschen Achterhoek heeft de asch van het Paaschvuur voor de opgeschoten mannelijke jeugd nog bijzondere waarde, omdat zij daarmede de jonge meisjes zwart mogen maken. Eens las ik in een „brief van Tinus Pof an zien vrind Gait Knol" de volgende regels: „En wij opgeschoten jongens maakten de handen zwart en gingen de deerne verschrikt maken en dan liepen ze veur oe weg, tot daj ze net achter een dikken boom te pakken kregen; en as dan zoo'n deerntje verschrikt was, mos ie ze toch ook al weer ofkussen en woar zoj det noe beter doen dan in het donker achter een dikken boom. Och een mensche is maar eens jong en van zoo'n smok achter een boom hef der nog nooit iene kiespien gekregen."

De kus en de zwarte ziel van den schoorsteenvege

Ook de schoorsteenvegers in Duitschland en Engeland hebben het ongeschreven recht naar oer-oude traditie jonge meisjes vrij te mogen kussen, wat evenals in de hierboven geschetste handelingen terug-

Te Loppersum (Gr.) krijgt de jongen, die op goeden Vrijdag het laatst op school komt, een zak met asch en roet op zijn rug gebonden (Foto archief)

gaat op de heilbrengende kracht van asch en roet.

Die kracht is natuurlijk het grootst op Nieuwjaarsochtend.

Wist Aafke van Brussel in Zwolle dit alles wel, toen zij haar nieuw beroep aanvaardde en zal ze nu hieruit de consequenties trekken?

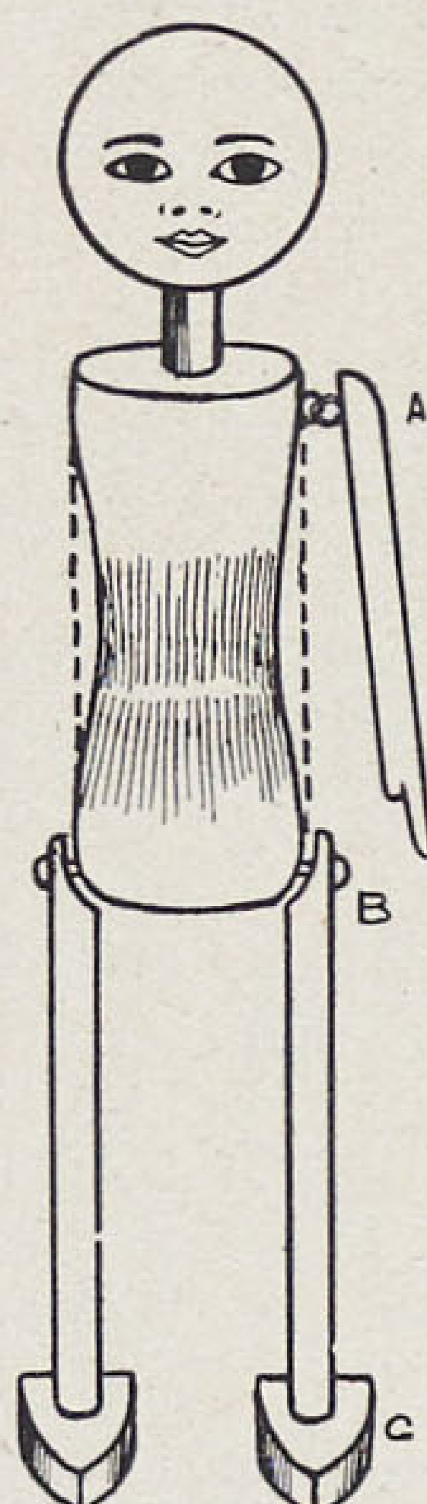
Al mag de schoorsteenveger ondanks zijn zwart uiterlijk in de volkswaardeering „een wit voetje" hebben, in Engeland waarden in deze zwarte gedaanten toch ook zeer zwarte zielen rond, want er zijn over de Europeesche schoorsteenvegers zeer booze dingen te vertellen. In de 19de eeuw vóór den aanleg van gashaarden, centrale verwarming en electrische kachels vonden tienduizenden schoorsteenvegers in het Britsche rijk een goed, ja velen zelfs een rijk bestaan, maar helaas kleefde aan dit bedrijf de exploitatie van minderjarige schoorsteenvegersjochies, die ze als „levende boenders" in dienst namen en den schoorsteen injoegen. Die jongmaatjes moesten een harden en ook gevaarlijken leertijd doormaken tegen een zeer schamel loon met het vooruitzicht later als volwassene op hun beurt zich rijk te kunnen vegen. Het moet voorgekomen zijn, dat de bazen den jongens weinig te eten gaven, om hen maar mager te houden, zoodat ze in nauwe schoorsteenpijpen gemakkelijk konden afdalen. Er gaan griezelverhalen, dat wanneer zoo'n kind wat al te lang in een pijp treuzelde, de patroon in den haard een vuur aanstak om hem in den meest letterlijken zin van het begrip den schoorsteen uit te drijven of hem eenvoudig in denrook te laten stikken. Ik vermoed, dat deze sensatieverhalen wel heel sterk door de volksfantasie in de eerste helft der 19de eeuw zijn gekleurd. Een feit is het, dat in 1840 een wet tot stand kwam, waarbij aan de schoorsteenvegers opgelegd werd jaarlijks één gulden te storten in het liefdadigheidsfonds van de politie. Anders verleende men hen geen permit of machtiging om langs de huizen hun diensten aan te bieden. Op die wijze kreeg de politie contrôle op het toen nog zeer machtige gilde der Engelsche schoorsteenvegers, dat echter steeds kleiner en kleiner werd en geheel dreigde uit te sterven. In Engeland moeten er thans nog ruim zes duizend zijn, van wie er ongeveer 1500 het bedrijf in Londen en omstreken uitoefenen. Maar de klad is in het vak en in 1938 moet het zijn voorgekomen, dat een deputatie van schoorsteenvegers zich richtte tot de directie van een nieuwe groote gasfabriek om bij het kiezen van personeel in de eerste plaats schoorsteenvegers daarvoor in aanmerking te doen komen.

In Duitschland is nu echter het schoorsteenvegersberoep weer zeer in aanzien gestegen, zelfs neemt men er officieele vakexamens af, waarbij de candidaat voor alles zijn „Schwindelfreiheit" moet bewijzen in het beklimmen van stijle daken en het afdalen in levensgevaarlijke schoorsteenen. Hierbij bepalen zelfbeheersching, doortastendheid en koelbloedigheid het resultaat van het examen.

Aafke van Brussel heeft in haar spontanen arbeidsinzet aan het Nederlandsche gildeleven de uitzonderlijke figuur geschonken van de vrouwelijke schoorsteenveger, die ik hier volkskundig als „heilbrengster" in de Zwolsche samenleving welkom heet.

Foto: C.N.F.-A. G. Swart

HET BOERINNETJE ....

Het zal ditmaal nog lastiger zijn dan verleden jaar, aardig speelgoed voor de kinderen te krijgen voor Sinterklaas. Maar wat denkt U van bijgaand boerinnetje?

Benoodigd is:

1 gordijn-knop van 4 cm doorsnede.
1 stuk bezemsteel „ 8 „ lengte en 8 mm doorsnede (romp).
2 ronde stokjes „ 9 „ „ „ 8 „ „ (armen).
1 rond stokje „ 2 „ „ „ 8 „ „ (hals).
2 ronde stokjes „ 9½ „ „ „ 8 „ „ (beenen).

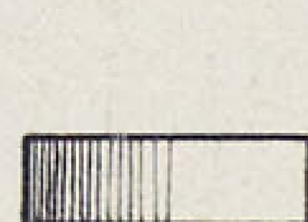
We beginnen de bezemsteel met een zakmes te bewerken, zoodat het lijfje een middeltje krijgt. Hals aan de romp en hoofd bevestigen door in de romp een spijkertje te slaan met afgeknepen kop. Bestrijk de hals eerst met wat lijm voordat deze op het spijkertje wordt geslagen.

Aan den bovenkant pasklaar maken voor het gaatje in den ronden knop en hier in vastlijmen. De armen worden met kleine schroef-oogjes bevestigd (zie A) en aan boven- en onderkant bijgesneden. Dan worden eerst de voetjes (zie C) uitgezaagd met de figuurzaag of gesneden met een mes uit een stukje hout, geel geverfd en aan de beenen met een spijkertje of klein schroefje bevestigd na eerst weer wat lijm er aan te hebben gestreken. Daarna worden de beenen na eerst aan den bovenkant uitgehold te zijn, met een schroefje aan den romp vastgeschroefd (zie B).

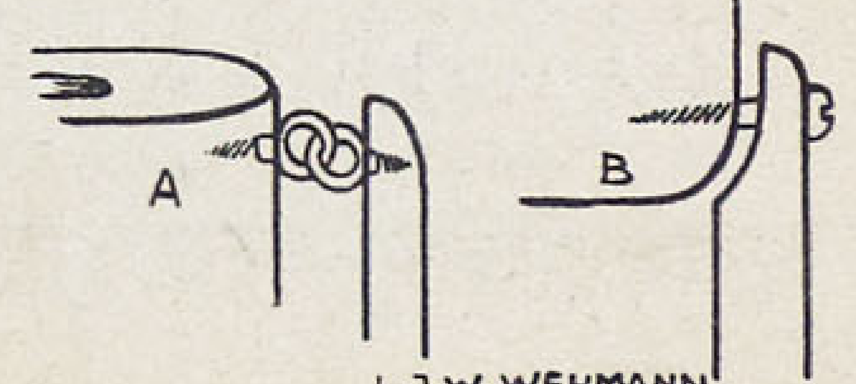
Het boerinnetje kan vervolgens na een gezicht te hebben verkregen met inkt, kleurpotlood of plakkaatverf, gevernisd worden. Voor jonge kinderen is dit wel aan te bevelen omdat vocht dan geen uitwerking op de kleuren heeft. Vervolgens kan zij aangekleed worden; uit resten stof is zeker nog wel wat aardigs voor haar te bedenken.

Op deze manier kunt U natuurlijk poppetjes van verschillende afmetingen maken.

L. J. W. WEHMANN

Ze is al best thuis in de keuken!

Ook dàt moet gedaan worden

Het prettigste werk van den geheelen dag

DIENSTJAARSTORMSTERS BEËINDIGEN HAAR HUISHOUDELIJK HALFJAAR

Vele huisvrouwen zullen zich nog herinneren, dat in het begin van dit jaar in den Jeugdstorm het diensthalfjaar voor stormsters in het leven is geroepen. Hierbij gaan de meisjes, die van school komen, nog niet direct een beroep of den Arbeidsdienst in, maar stellen zich eerst een half jaar beschikbaar als oorlogshulp in drukke huishoudingen. De huisvrouw echter heeft hierbij ook een plicht te vervullen, want aan haar is de taak gegeven het meisje de huishouding op een zoo volledig mogelijke wijze bij te brengen. Niet als een dienstmeisje moet ze de stormster beschouwen, maar als haar plaatsvervangster. Dat die plaatsvervangster ook recht heeft op redelijken vrijen tijd, spreekt vanzelf en zoo moet de stormster dus bijvoorbeeld in staat worden gesteld de Jeugdstormdiensten te kunnen volgen.

Het was een proefneming zoowel voor de stormsters als voor de huisvrouwen, die echter geheel aan haar doel heeft beantwoord. Hierdoor zal dan ook met nieuwe geestdrift voortgegaan worden op den ingeslagen weg, en zullen er geregeld om de 2 maanden nieuwe groepen stormsters haar plicht gaan vervullen.

De Hoofdstormer reikte zelf op 2 Zaaimaand aan de eerste groep, die tot volle tevredenheid haar taak had volbracht, oorkondes en onderscheidingsteekens uit. Daarbij sprak hij er zijn tevredenheid over uit, dat ook de stormsters in dezen tijd niet maar werkeloos blijven zitten, doch net zoo goed meehelpen. Na zijn rede bedankte ook een kameraadske van de N.S.V.O. uit naam van alle huisvrouwen.

Met de stormsters sprekend, bleek wel, dat iedere stormster het halve jaar huishouding goed bevallen was. Een stormster, die als secretaresse werkzaam was geweest en nog nooit iets met het huishouden te doen had gehad, verklaarde geestdriftig, dat ze nu echt koken kon en verstand had van bonnen en naaien, alsof ze nooit anders gedaan had.

Weer anderen waren de huishouding heel anders gaan inzien dan ze vroeger deden en het gaan beschouwen als werk, dat ieder meisje ligt. Dit is wel heel belangrijk, want het is langen tijd toch wel zoo geweest, dat een meisje niet veel van de huishouding afwist. Als ze van school kwam was de eerste gedachte: geld verdienen en dan volgde ze de sleur van zoovele anderen en ging naar kantoor of fabriek. Kwam dan eenmaal de dag, dat ze ging trouwen, dan stonden haar handen verkeerd en voelde ze zich ook heel ongelukkig in een keuken, waar ze eigenlijk geen weg wist. Dan waren de aardappels aangebrand, smaakten de groenten te zout en dit alles omdat mevrouwtje nooit had geleerd iets in het huishouden te doen. Bovendien zullen dan velen er toe komen een meer vrouwelijk beroep te kiezen, boven dat, wat misschien meer geld opbrengt, maar nooit zoo dankbaar kan zijn.

In de toekomst wordt dan ook vanzelfsprekend deze proefneming uitgebreid en moet het eenmaal zoo ver komen, dat ieder meisje in Nederland haar huishoudelijk diensthalfjaar heeft vervuld.

Nu in den oorlog, hebben onze huisvrouwen een dubbele hulp aan de meisjes. Tevreden waren ze er ook over, dat bewijst wel, dat 3 stormsters nogmaals een half jaar blijven, daar ze zelf vinden, dat ze de familie toch maar niet zoo in den steek kunnen laten. Eén huisvrouw verwachtte een baby en de stormster vond 't vanzelfsprekend, dat zij dan nog een half jaar langer bleef. Zoo komen huisvrouw en stormster in dezen tijd nader tot elkaar te staan; beiden dankbaar voor wat zij mogen ontvangen en beiden van goeden wil om dat te geven, wat tot haar taak behoort. De huisvrouw leert — de stormster werkt en hiermee is een belangrijke vertrouwensbasis gelegd tusschen de vrouw van heden en de vrouw van morgen, die naar wij hopen vele goede resultaten mag verkrijgen.

R. B.

De Hoofdstormer reikt de onderscheidingsteekens uit *(Foto's Hasewinkel)*

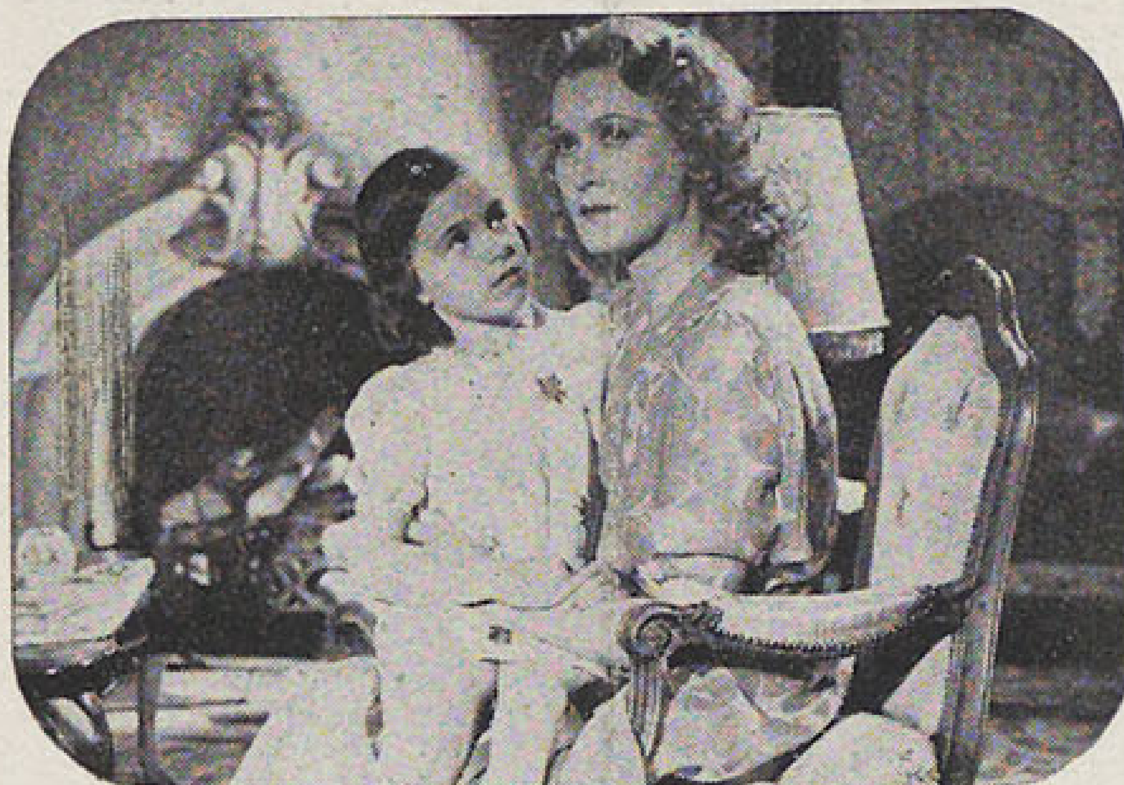

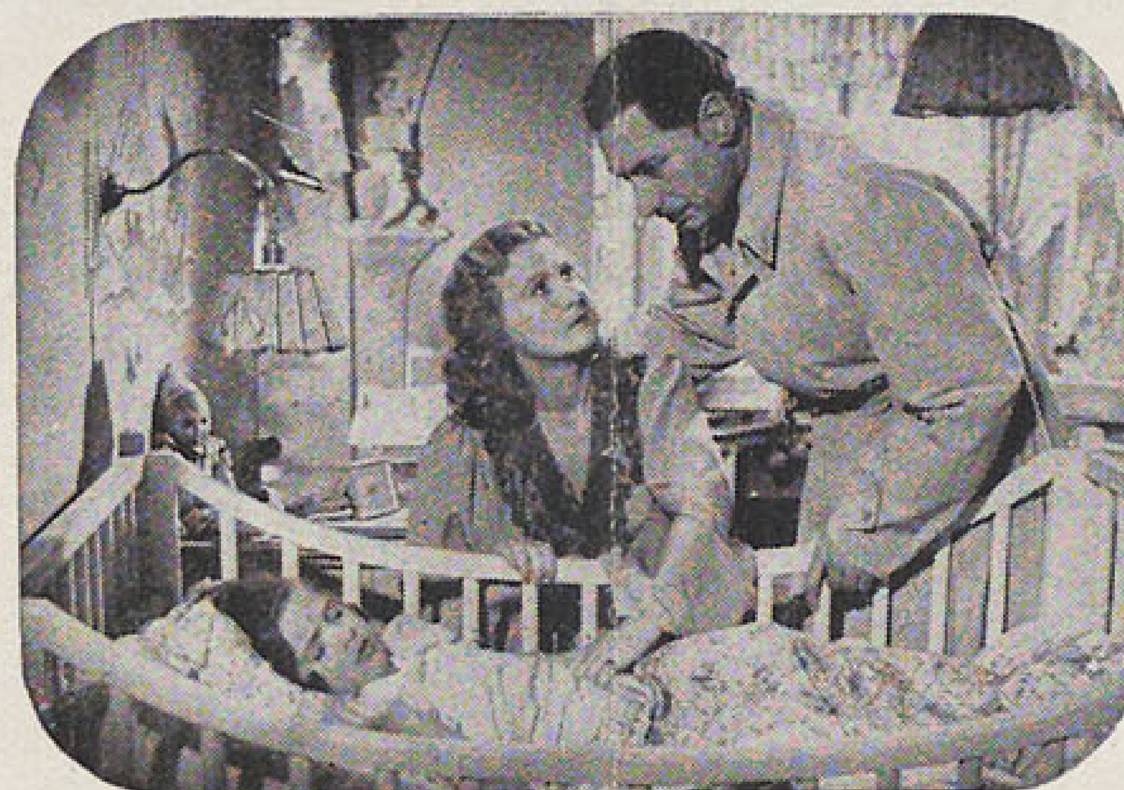
Eenigen tijd geleden heeft in de bioscooptheaters een film gedraaid, getiteld: „Der dunkle Tag", met als Nederlandschen titel: „Rivalen". Deze film werd zonder veel ophef aangekondigd; er werd in de advertenties tenminste niet gesproken van „meesterwerk", „sensationeel", „gigantisch", „zeldzaam boeiend", „emotioneel", „machtig", en welke woorden de filmreclame nog meer gewend is te gebruiken.
Het gegeven ging dan ook niet boven het gewone uit; het onuitputtelijke thema: twee mannen en één vrouw.
In het kort kwam het verhaal hierop neer: In de omgeving van een jong, rijk meisje bewegen zich twee mannen; de één, Wolf Burkhardt, een avontuurlijke jeugdvriend, ingenieur, met kort verlof uit Afrika over, waar hij met succes exploraties heeft verricht; de ander een zeer vormelijk, maar strikt rechtschapen ambtenaar van het O.M. (Ober-Staatsanwalt), Martin Pauly, gast van haar vader gedurende de jacht. Beiden hebben het meisje, Georgia genaamd, lief.
Aangetrokken door het romantische leven in Afrika, schenkt zij haar hart aan Wolf Burkhardt. Deze echter komt, door bedrog van een derde, in finantieel conflict met Georgia's vader. Deze eischt, dat de jongeman weer vertrekt naar Afrika, zonder pogingen te doen, zijn dochter nog eens te ontmoeten. Het meisje verneemt dit en vraagt aan Pauly naar Burkhardt toe te gaan, om bemiddelend op te treden. Pauly doet dit, hoewel ongaarne. In het gesprek, dat zich dan tusschen beide mannen ontwikkelt, stelt Burkhardt zich op het standpunt: „Ze moet zèlf beslissen, hoever haar krachten reiken."
En . . . haar krachten reiken niet ver genoeg om het makkelijke leven op te geven en met haar vader te breken. Wolf Burkhardt keert alleen naar Afrika terug.
De film springt nu over een tijdperk van vijf jaren heen. Wij zien Georgia dan getrouwd met Martin Pauly, ze hebben een dochtertje van vier jaar.
Burkhardt komt wederom met een kort verlof uit Afrika, alwaar het hem gelukt is zijn onschuld, inzake de finantieele moeilijkheden van destijds, aan te toonen. Hij probeert nogmaals in aanraking met Georgia te komen en invloed op haar te verkrijgen. Haar dochtertje wordt echter plotseling ziek en denzelfden avond wordt er een moord gepleegd op den man, die vroeger oorzaak is geweest van de oneenigheden tusschen haar vader en Wolf Burkhardt. De schijn is zóó tegen hem, dat zij niet anders kàn dan Burkhardt van den moord verdenken.
Het onderzoek in de moordzaak komt in handen van Martin Pauly. Na vele moeilijkheden en verrassende wendingen blijken zoowel Burkhardt, als nog een andere verdachte onschuldig en wordt de ware dader gevonden. Tijdens de verhooren echter blijkt aan Pauly het contact tusschen zijn vrouw en Burkhardt. Hij laat haar evenwel opnieuw de vrije keuze. En zij kiest: haar man en het kind, want tijdens den zwarten dag (zie den titel) van het onderzoek in de moordzaak en de daarmee samenvallende ziekte van het kind, is haar duidelijk geworden wáár haar plaats is en wàt haar bindt.
Het gegeven van deze film zou dus aannemelijk geweest zijn, ware het niet dat het tweede optreden van Burkhardt op hoogst onsympathieke en zéér onwaarschijnlijke wijze geënscèneerd is, zoodat hij daarmede bij het publiek onmogelijk gemaakt wordt.
Dat er nog eenige sprake van moeilijkheid

FILMBESPREKING

RIVALEN

BAVARIA-FILM

Marte Harell en Willy Birgel (*Foto Bavaria-film*)

bij de keuze zou zijn voor de vrouw, wordt hiermee voor de toeschouwers onaannemelijk. Verder echter is de oplossing gezond.
Maar dit alles zou toch nog geen bespreking op deze plaats rechtvaardigen. We vinden in deze film echter iets, wat we zelden of nooit op het witte doek te zien krijgen, namelijk een zeer juist en gaaf beeld van het eigenlijke gezinsleven, dat bestaat uit honderd-en-één kleine, alledaagsche, maar zoo hecht bindende dingen.
Het is waar, het milieu, waarin dit gezinsleven zich afspeelt, is in deze film zéér welgesteld, vér boven het gemiddelde uitgaande. Van deze overdreven filmluxe schijnt men maar zeer moeilijk afstand te kunnen doen! Maar de verhouding vader—moeder—kind wordt toch wel zeer juist getroffen.
Het tafereeltje aan de ontbijttafel b.v., waar Vader en Moeder zóó in hun gesprek verdiept zijn, dat ze hààst niet merken, hoe leuk het is, om je pap fijn hoog van je lepel te laten terugvallen op je bord, zoodat er belletjes ontstaan.
Of als Burkhardt Georgia na zijn vijf-jarige afwezigheid voor het eerst weer opbelt en zij aan de telefoon gestoord wordt door haar dochtertje, dat druipnat binnenkomt. Ze heeft hèusch niet in den vijver gezeten, o nee, alleen maar héél eventjes . . . enz.
De tafereeltjes aan het ziekbed van het kind, vooral als b.v. Vader thuiskomt, met een verrassing achter zijn rug verborgen en vóór het bedje gaat staan. „Raadt nu eens wat Vader op zijn rug heeft voor je," zegt Moeder. „Een heuschelijke pony met een wagen," raadt heerlijk onbescheiden het, natuurlijk eenigszins verwende, rijke kindje. Vader en Moeder kijken een beetje beteuterd. Moeder zegt: „Maar Sabientje, dat kàn immers niet; kom, raad nog eens, het is iets, wat je al zóó lang graag wilde hebben." „Een broertje," jubelt verrukt Sabientje.
Dan komt Vader in vredesnaam maar met zijn mooie speelgoedhond op de proppen, terwijl Moeder en hij elkaar, een beetje verlegen lachend, aanzien.
Kijk, dat kan overal gebeuren, dat maken alle Vaders en Moeders mee, al is het natuurlijk op andere wijze.
De wel-is-waar ietwat stijf-vormelijke, maar toch fijngevoelige, kleine oplettendheden van Pauly voor zijn vrouw, zij vormen, mèt de belevenisjes met het kind, het net, dat om haar heen gesponnen is en waaruit zij zich niet meer kàn, en later ook niet meer wil, losmaken: het gezinsleven.
Dit is de waarde van deze film, dat zij het gezinsleven toont, zooals het werkelijk is, of móet zijn.
Géén knellenden band, maar een net, een weefsel, gesponnen uit ontelbare, haast onzichtbaar fijne draden, waaruit men zich niet meer kan losmaken, zonder het ruw en onherstelbaar stuk te scheuren. En dààrvoor is dat weefsel te mooi!
Het is een groote verdienste van den regisseur, Geza von Bolvary, dat hij dit gezinsleven zoo juist getroffen heeft, al komt een deel van die verdienste natuurlijk ook den schrijver van het draaiboek toe.
Over de spelers nog het volgende: torenhoog boven allen uit stak het spel van Willy Birgel als Martin Pauly. Wat deze knappe acteur in de gerechtelijk-verhoor-scènes te zien gaf, was alleen al een gang naar de bioscoop waard!
Ewald Balser als zijn rivaal was geen gelukkige keuze. Het onaannemelijke van deze figuur werd nog verergerd door het, voor deze rol niet zeer gunstige uiterlijk van dezen speler.
De rol van Georgia was in handen van Marte Harell. Op haar passen woorden als lief en aardig. Maar zij is nu eenmaal meer geschikt voor een luchtig operette-niemendalletje.
Het kind in de kinderrol behoefde alleen maar kinderlijk te zijn, en was daarvoor gelukkig nog kinderlijk genoeg.
Een aantal bijfiguren op het tweede plan werden stuk voor stuk prachtig getypeerd door tamelijk onbekende spelers, die toch allen heel wat in hun mars bleken te hebben. Dit blijkt in bijna iedere Duitsche film opnieuw.
Zooals reeds gezegd: deze film draaide eenigen tijd geleden. Dit praatje is dus niet actueel. Nu kàn een film-praatje in een „maand"blad ook meestal heel moeilijk actueel zijn.
Maar daar bijna alle films tegenwoordig nog eens in tweede vertooning terugkomen, is het bezwaar niet zoo héél groot. Men krijgt meestal nog wel eens gelegenheid te gaan kijken!
Tot slot moet ons nog iets van het hart: Waarom ter wereld is het aan iederen man in de film vergund een „gezicht" te hebben en moet — bijna — iedere vrouw zich met een geverfd „masker" tevreden stellen. Zie de bijgaande foto's. Het kind heeft gelukkig een natuurlijk kindergezichtje; Willy Birgel heeft hier zuiver het type van den bezorgden vader; maar Marte Harell kan nooit een moedergelaat maken van haar knappe, opgeverfde masker. En toch zou ze, zònder al die kunstmatigheden, heusch óók nog knap . . . en veel meer moeder geweest zijn!

JENNY VAN VREESWIJK—LOWIS

Alleraardigst en onverslijtbaar!

EEN GORDEL VAN GORDIJNKOORD

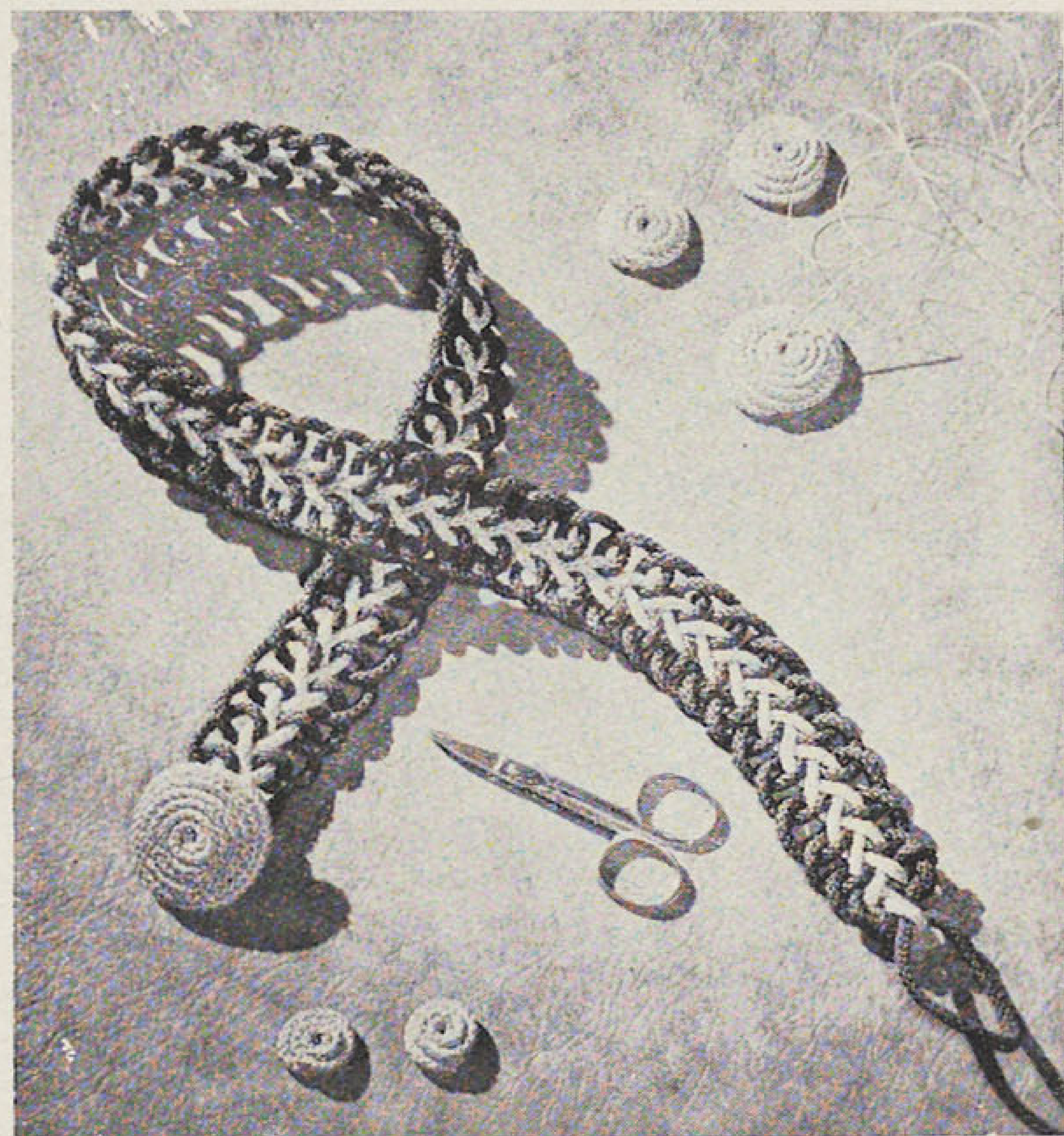
Vreeselijk ingewikkeld ziet dit vlechtwerk er uit, nietwaar? Toch is het kinderlijk eenvoudig, en wanneer U dezen gordel aan een vriendin ten geschenke geeft, zult U alle eer van Uw werk hebben, want hij ziet er heel apart, en allesbehalve „zelfgemaakt" uit! Misschien hebt U nog een restje vooroorlogsch gordijnkoord (3 à 4 mm doorsnee), liefst in twee kleuren, b.v. zwart en écru, of licht- en donkerbruin. Maak eerst een gewoon vlechtje van drie draden in de eene kleur, zéér ruim den omvang van Uw middel meten. Trek dit vlechtje in de breedte wat uit elkaar, en maak in de zoo ontstane openingetjes met een gewonen festonsteek lusjes met de andere kleur, en wel aan één zijde den draad van *boven naar beneden* erdoor stekend, aan de andere zijde van *beneden naar boven*. Dit moet U even *goed* probeeren: het werk moet plat blijven; doet U het verkeerd, dan gaat het kronkelen! Hebt U één kant omgewerkt, dan maakt U in het laatste openingetje een knoop, dan een lus van een draad van ±12 cm lang of langer, indien het beginvlechtje door den festonsteek te zeer blijkt te zijn ingekrompen). Dan aan de andere zijde wéér een knoop, waarna U de tweede zijde met de festonsteken gaat omwerken. Over de kruising van de lus wordt een einddraadje van het eerste vlechtje heengelegd en aan den achterkant met een paar steekjes vastgenaaid. Aan het andere einde van den gordel komt een groote, iets bolle knoop van spiraalvormig aan elkaar genaaid koord in de kleur van het vlechtje. Als sluiting wordt de lus over den spiraalknoop gelegd, en de buitendraden van de beide eindknoopen omhoog getrokken, zoodat de lus aantrekt.

Aardig staat het, wanneer U er eenige knoopen op Uw japon bij draagt in opeenvolgende grootte (de kleinste bovenaan), die, evenals de sluitknoop van den gordel, genaaid zijn van in een spiraal gelegd koord. U zult eens zien, hoe dit een eenvoudig wollen japonnetje kan opfleuren!

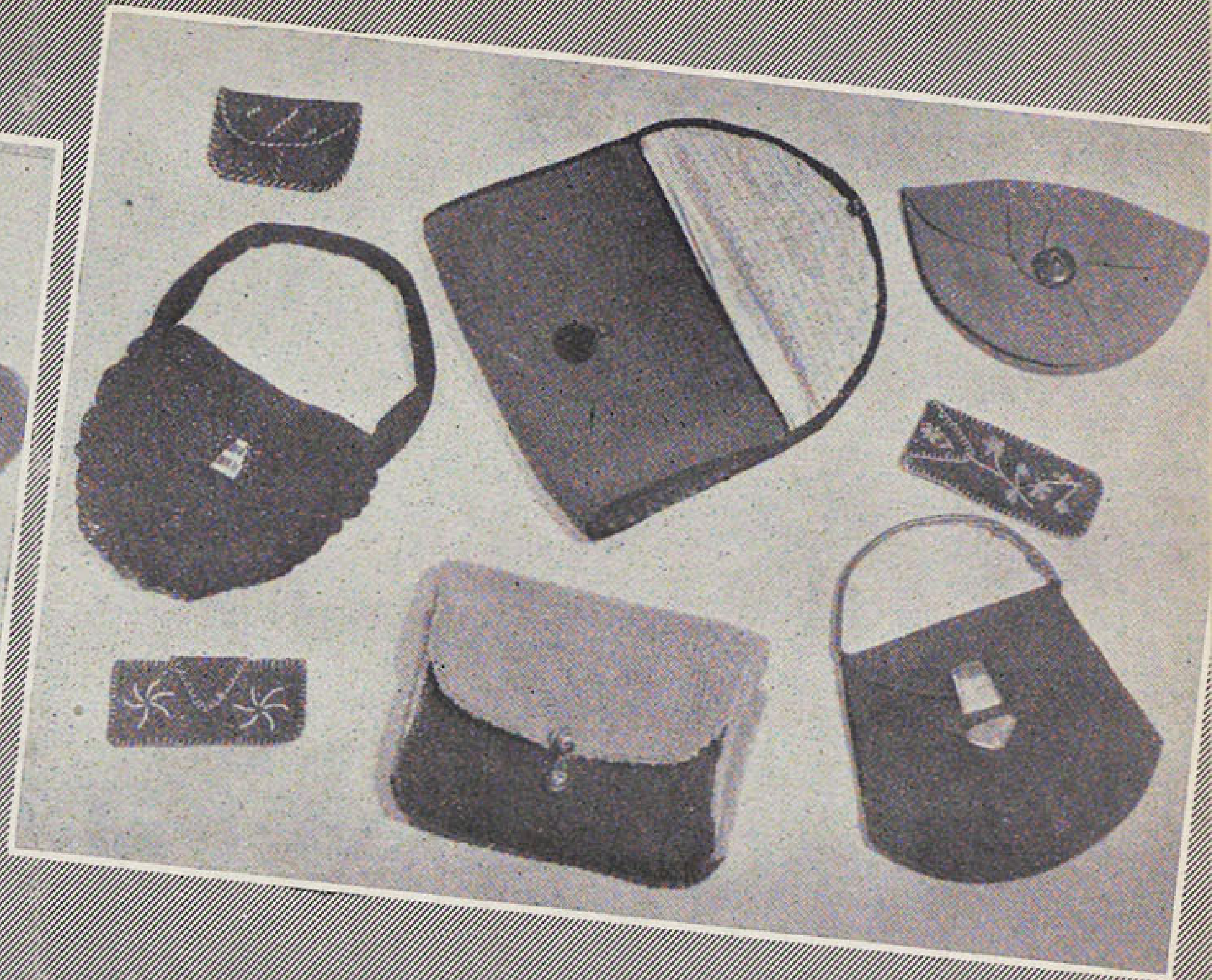
Van zijden koord of dik papieren touw kan deze gordel ook wel worden gemaakt. Daar men dit laatste echter niet aan elkaar kan naaien, moet er als sluiting een knoop van andere materiaal op worden gezet.

DIKA

Foto Hasewinkel

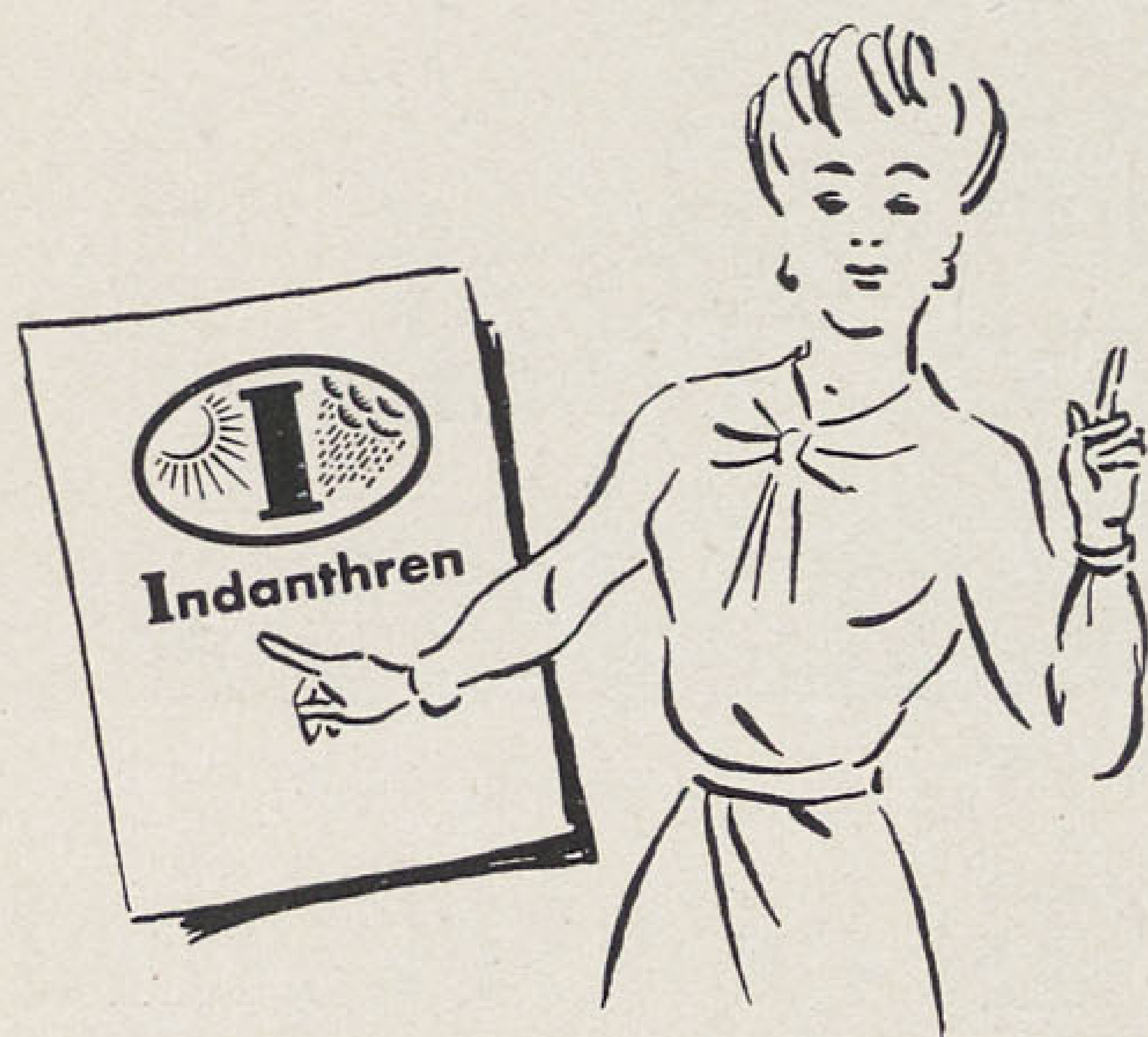
Foto's Kever

AARDIGE IDEEËN VOOR ST. NICOLA[AS]

HUISVROUWENVLIJT IN OORLOGSTIJD

Nu de bladeren van de boomen vallen en de dagen alweer korter worden, merken wij eerst recht, dat we den winter tegemoet gaan. Eén van de eerste huiselijke feesten, die zich dan voordoen, is het echte Hollandsche feest *Sint Nicolaas*.
Dit jaar zal het wel heel moeilijk zijn, om voor ieder van onze huisgenooten een geschenk te bedenken, wat ook werkelijk met vreugde zal worden ontvangen!
Het beste is, dat we dan *niet* naar den winkel gaan, want wat hierin op het oogenblik te koop is, is erg duur en meestal het geld niet waard.
Op de foto's ziet U verscheidene gezellige voorwerpen, die alle goed dienst doen om op Sint Nicolaas ten geschenke te geven. En wat méér zegt: U kunt het allemaal zelf maken. Een paar lapjes uit uw lappenmand, een beetje handigheid en U heeft de leukste pantoffeltjes of taschjes, die best in den smaak zullen vallen.
Hoe bevallen u de baby-pantoffeltjes rechts boven op de eerste foto, die gemaakt zijn uit een paar rose haarlinten, die uw dochtertje niet meer gebruikt? Of misschien heeft u nog een lint van een oude bloemenmand? Doordat het lint gerimpeld is, geeft het een aardig effect. De binnenkant is met hetzelfde lint gevoerd en doorgestikt op wattine. De zooltjes zijn van stukjes laken (3 lagen op elkaar en doorgestikt). U kunt voor de zooltjes ook karton gebruiken, wat u dan met een stevige stof overtrekt. Met een strikje wordt het pantoffeltje gesloten. De kinderpantoffeltjes links in den hoek van de eerste foto zijn van twee kleuren stof gemaakt. Het voorblad is van roode- en de achterkant van bruine stof gemaakt. De buitenzool is overtrokken met een oud stukje tapijt, terwijl de binnenzooltjes overtrokken zijn met dezelfde zij, waar ook het pantoffeltje mee gevoerd is, bovendien is er voor de warmte tusschen stof en voering, een restje van een oude deken gestikt. Hier voor kunt u vanzelfsprekend ook wattine, resten flanel of andere warme stoffen gebruiken. Wie zou zoo'n pantoffeltje niet willen hebben voor zijn kind, temeer, daar het loopen op pantoffels in huis de schoenen nog spaart. En zal uw man niet blij zijn met een paar heerlijke warme pantoffels, zooals u ze op de foto ziet afgebeeld?!
Kijkt u ook eens naar de verschillende taschjes en etui's op onze tweede foto. Al deze taschjes zijn zelf te maken, hetzij uit een oude vilthoed of, zooals de middelste tasschen, uit oude stalen van trijp of gordijnstof. Menigeen zal heel graag zoo'n aardig vilttaschje willen hebben! Met een beetje goeden wil zijn ze makkelijk te maken.
Bovendien geeft Afd. VI „Volks- en Gezinshuishouding" op aanvraag voorlichtingsmiddagen in het maken van taschjes uit oude vilthoeden, het maken van pantoffels, enz.
Het etui en het portemonnaietje kan zeker elk van ons maken, zonder dat het wordt geleerd.
Probeert u eens uit een warme stof, wanten te maken. Als u een goed patroontje heeft, zal het zeker wel gaan.

Van papiertouw kunt u leuke boodschappentasschen haken of knoopen. Dit is iets voor onze jonge meisjes om ze Moeder present te geven en ik denk dat de moeders best in haar schik zullen zijn met zoo'n boodschappentasch.
Het knoopen van een tasch is reeds eerder in dit blad beschreven, op dezelfde manier kunt u ook een visitetaschje maken, alleen niet met de handvatten er aan als de boodschappentasch, maar met een klep erover en natuurlijk van veel fijner touw en dicht in elkaar geknoopt.
Van restjes haakgaren zijn nog leuke garnituurtjes op japonnen te haken, misschien heeft u nog een lapje battist, die u kan omhaken voor een aardig zakdoekje.
Zoo zijn er vele mogelijkheden voor Sint-Nicolaas-geschenken en het zal ons dit jaar niet veel geld kosten, alleen wat inspanning om alles te maken.
Dus kameraadskes, aan het werk! Dienst Kleeding van afd. VI is altijd bereid u de noodige voorlichting te geven. Patroontjes voor tasschen, pantoffels enz. kunt u aanvragen bij de Districtsvertegenwoordigster of op het Hoofdkwartier der N.S.V.O. A. S.

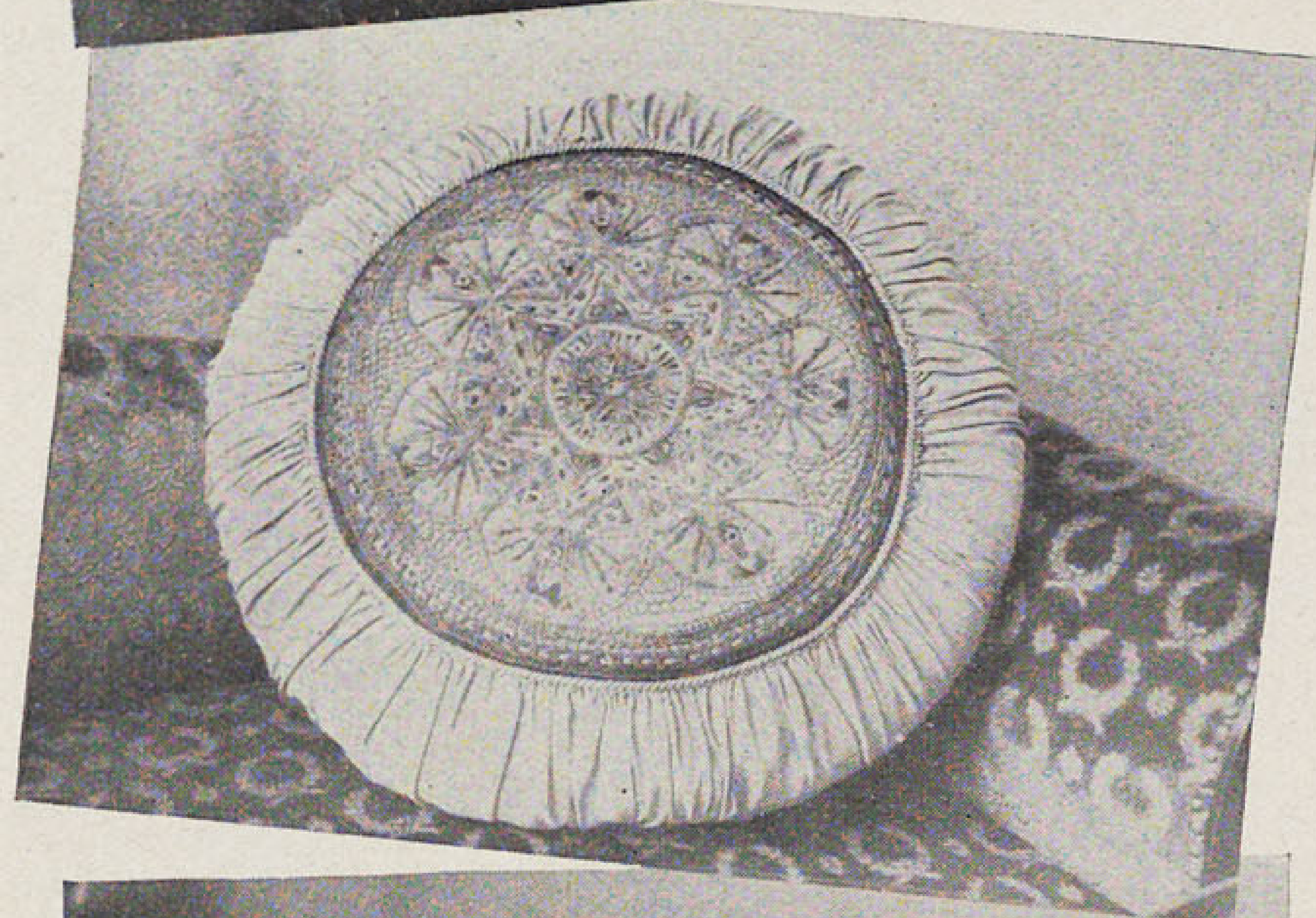

Foto's Cino

Uit de vrije hand

Bij een Haagsch kameraadske troffen wij in haar woning enkele alleraardigste kleedjes enz. aan, die meteen onze aandacht vroegen. „Hoe hebt U die gemaakt?" vroegen wij, nieuwsgierig zooals dat voor een opstelster van een vrouwenblad past.

„Dat hing van het materiaal af, dat ik beschikbaar had," was het antwoord. „Had ik koord, dan legde ik hiervan naar eigen fantasie een figuur op een lap stof, dien ik overhad, en naaide dat vast. De verschillende zoo ontstane vlakjes vulde ik op met borduurwerk, allerlei bonte restjes bij elkaar. En soms nam ik uit de lappendoos allerhande kleine vodjes en legde die, zoo als ze waren, op een lap stof, waarop ik ze dan appliqueerde. Met wat borduurwerk vulde ik het dan aan. Je zoudt het niet gelooven, maar je krijgt de aardigste dingen op die manier."

„Ik mòet het wel gelooven!" zei onze opstelster, „want ik zie het met mijn eigen oogen. Mag ik ze eens laten fotografeeren?"

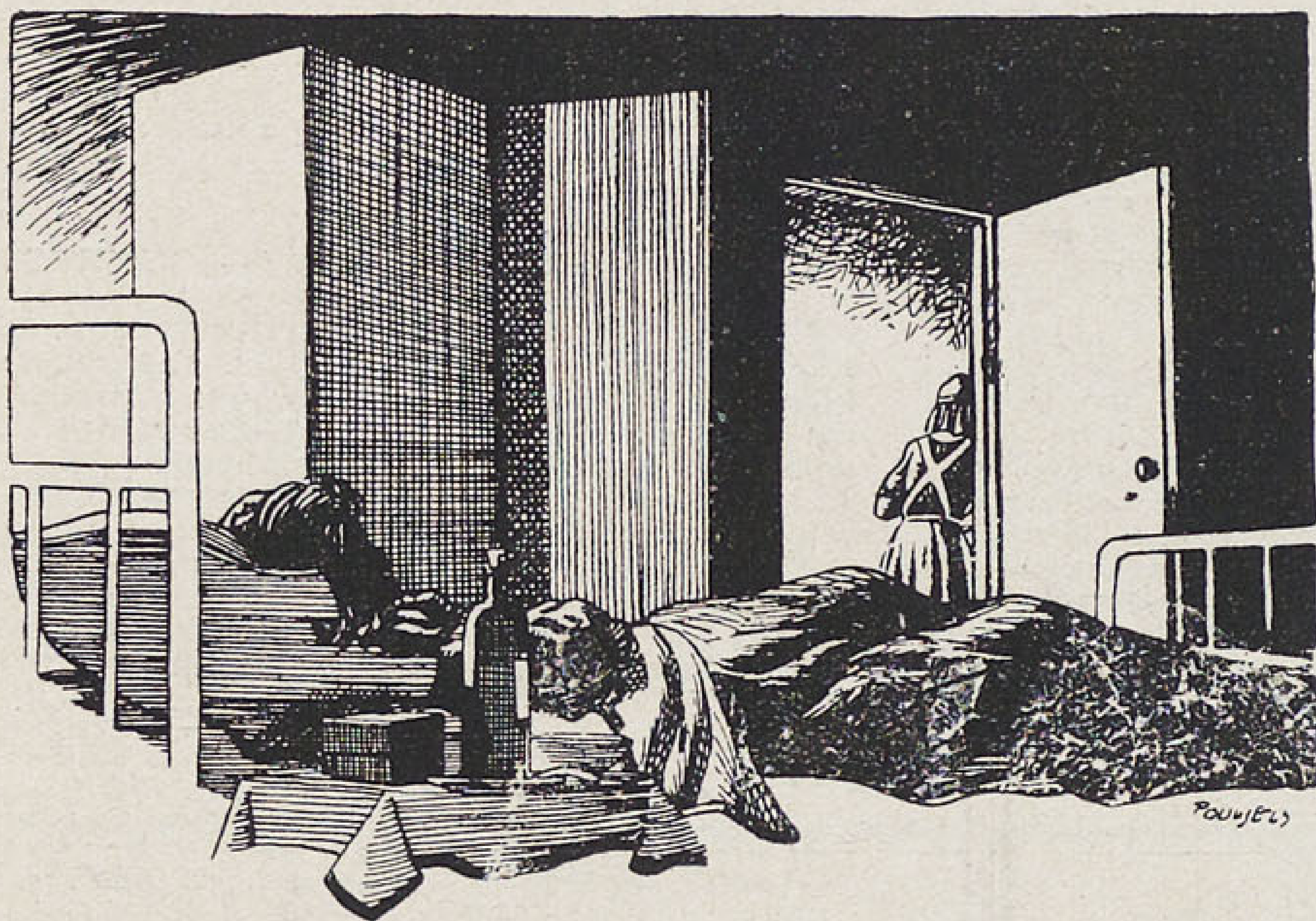
Dat werd goedgevonden, en ons kameraadske verklaarde zich zelfs nog bereid, eventueele vragen van lezeressen te beantwoorden. In de overtuiging, dat menigeen voor het komende Sinterklaasfeest een goed idée kon gebruiken, drukken wij deze foto's hierbij af, en vermelden tevens den naam van de „ontwerpster": kam.ske Nierstrasz—Dolk.

Een vreemde nacht....?

„Lekker slapen hoor," zegt de nachtzuster, en draait zonder op antwoord te wachten het licht uit. De patiënten van zaal acht liggen in het donker. Maar de deur blijft open en vandaar straalt iets van het ganglicht nog in de zaal.

Nu beginnen de gewone nachtelijke geluiden weer: heen en weer geloop, gedempt praten, het geklater van stroomend water, en soms het gekreun van een zwaar zieke. Totdusver hebben die geluiden Hilda erg gehinderd, maar vandaag voelt ze zich wat beter. Ze gaat even verliggen — ja, zoo is het lekker — en sluit haar oogen. Wonderlijk, vanavond werken al die geluiden van menschenleven en menschenlijden in het groote ziekenhuis niet op haar zenuwen, ze ligt er naar te luisteren alsof ze haar iets te zeggen hebben.

Naast haar ademt moeilijk de jonge vrouw met niervergiftiging, die door den dokter opgegeven is. Ze slaapt niet, deze jonge vrouw, ze weet, dat ze sterven zal. Ze is nog niet oud, begin dertig misschien, en ze heeft eigenlijk nog niets beleefd. Ze is niet getrouwd, niet eens verloofd. Ze heeft geen man de hare kunnen noemen en niet de vreugde en de smarten van het moederschap leeren kennen. Hilda denkt: „Als *ik* sterf, laat ik een man en drie kinderen achter. Het voornaamste heb ik gehad en gedaan. Wat geeft dat besef een vrede, zij het dan ook, dat ik moeilijker van het leven scheiden kan, omdat op mij zoovele plichten rusten, omdat het voor anderen noodig is dat ik leef . . ."

Aan den overkant van de gang begint een man luid te kreunen, het is, of hij roepen wil, maar niet kan. Dadelijk zoemt ook al een belletje en Hilda hoort haar nachtzuster met snelle schreden langs gaan. In verbeelding ziet Hilda haar loopen, een statige figuur in de volle kracht van haar vrouw-zijn. „Het zijn hier allemaa zulke prachtige vrouwen en meisjes, de zusters," denkt Hilda. „Niet eens zoozeer haar uiterlijk, maar om haar sterke vrouwelijkheid, om haar liefde en zorg zonder weekheid, om haar nobele gezichten en om haar gezonde aan werk gewende lichamen." Hilda draait weer een beetje op haar andere zij. Wat zou er toch zijn met dien patiënt, die zoo kreunde . . .? Er wordt zacht gepraat en nog meer voetstappen komen langs. Eén ervan is zwaar en vast; dat moet de dokter zijn." Hoeveel menschelijk leed is hier samengehoopt in dit ziekenhuis '. ." denkt Hilda. „Leven en lijden, moet dat dan altijd samengaan? . . . Het aardsche tranendal noemde men de wereld wel eens, eigenlijk lijkt het daar ook veel op . . ." In den anderen vleugel van het gebouw liggen gewonde soldaten. Mijn eigen man is aan het front, wie weet, of ik hem ooit terugzie . . . en ikzelf lig hier met een ernstige aandoening, wie zal voor de kinderen zorgen, als ik niet geheel beter word of misschien doodga . . . En hoeveel van dergelijke ziekenhuizen zijn er niet, hoeveel gezinnen zijn verminkt door oorlog en ziekte en hoe lang zal het nog duren eer . . ."

Hoor, daar begint een baby te huilen. Eerst een snuffelend aanloopje, en dan ineens op volle kracht: „u-u-u-èèèèh! u-eh! u-eh! u-èèèh!"

„Zonderling, zooveel als het geluid van een schreiende zuigeling je te zeggen heeft als je zelf kinderen hebt gehad," denkt Hilda. „Vroeger vond ik het een akelig gehoor, zoo'n krijschende baby, nu doortrilt het geluidje me van het hoofd tot de voeten, en ik zou iets willen doen, maar weet niet wàt . . ."

Weer gedraaf en gepraat op de gang. Wat is er toch aan de hand? Een tijdje ligt Hilda te luisteren, maar ze wordt er niet wijzer van Langzamerhand keert ze terug naar haar afgebroken gedachten Wat was het ook weer . . .? O ja, over het aardsche tranendal . . . Maar het is, of ze het ineens minder met die uitdrukking eens is dan voorheen. Wat is er intusschen gebeurd? Een heel jong kind, misschien wel pasgeboren, heeft gehuild . . . Is dat een reden om minder treurig te zijn . . .? Ja, het heeft haar een schok gegeven, het heeft haar er aan herinnerd, dat er, behalve ziekte en dood, ook gezondheid en leven is. Is de aarde een tranendal? Och neen immers, evenveel vreugdelachjes als tranen kleuren ons leven . . . De nachtzuster steekt haar hoofd om den hoek van de deur.

„Zuster! wat was er aan de hand . . .?! fluistert Hilda.

De zuster komt op haar teenen nader, om de anderen niet in hun slaap te storen, en buigt zich over Hilda's bed.

„Een vreemde nacht! . . . een sterfgeval en een geboorte op het zelfde oogenblik zegt ze, en gaat weer heen.

„Een vreemde nacht . . .?" denkt Hilda. „Vreemd? Is er *iets* natuurlijkers dan juist geboorte en sterven?"

En die gedachte verzoent haar ineens met alles. Met alle leed in ons werelddeel, en ook met haar eigen leed. H.

N·S·V·O· NIEUWS

Het kan voorkomen dat wegens plaatsruimte een ingezonden verslag ingekort moet worden. Verslagen moeten voor den 1sten van iedere maand worden ingezonden aan de Red.

●

MEDEDEELINGEN VAN HET HOOFDKWARTIER.

Dienst I Uitzendingen van Afd. VII Hulp en Bijstand deelt het volgende mede:
Voor de uitzending van kamskes en kinderen naar de Tehuizen van de Beweging dienen *alle* aanvragen te loopen over de Groepsleidsters der N.S.V.O., die daarmede dan handelt als te voren.
Van alle aanvragen, die te zamen met de doktersverklaring naar Gezins- en Jeugdzorg, Maliebaan 31 te Utrecht worden gezonden, moet een *afschrift* aanvraagformulier worden ingestuurd naar Dienst I Uitzendingen van Afd. VII Hulp en Bijstand der N.S.V.O., de Lairessestraat 153 te Amsterdam.
Aanvraagformulieren en doktersverklaringen zijn verkrijgbaar bij de Materiaalbeheerster der N.S.V.O., die deze bij haar District kan aanvragen.
Eventueele klachten betreffende de uitzendingen zijn in te zenden aan denzelfden Dienst.

ARNHEM. *Kameraadschapsmiddag van vrouwen van Frontstrijders.*
Het district Gelderland, had in Musis een middag belegd voor vrouwen van Frontstrijders. Geleidelijk stroomden onze vrouwen de rustige, smaakvol versierde zaal binnen. De Districtsleidster, kamske Japing, sprak het openingswoord en verzekerde den vrouwen, dat ze in moeilijkheden te allen tijde op de N.S.V.O. konden rekenen.
Goede muziek van een muzikaal trio en zang van kamske Smit, begeleid door kam. de Smet vulde den middag. Kamske Dika Leppink droeg mooie gedichten voor. Jammer dat de luidsprekers niet heelemaal goed afgesteld waren, waardoor veel van den tekst voor diegenen die achter in de zaal zaten, verloren ging.
Intusschen waren de Leider, mevrouw Mussert en onze Landelijk Leidster aangekomen.
Het eerst sprak onze Landelijk Leidster. Zij vond het een voorrecht iets tot de vrouwen van onze frontstrijders te mogen zeggen. ,,Er wordt thans geschiedenis gemaakt door de vele onbekende soldaten, die de stem van den Führer hebben verstaan. Maar de achtergebleven vrouwen brengen het zwaarste offer, zij moeten afstand doen van wat hen het liefst is, zij moeten zichzelf wegcijferen. Maar een vrouw is dienende liefde en veel mannen werden groot door sterke vrouwen. Wij vrouwen met elkaar moeten zorgen, dat we 't haardvuur veilig, 't hartvuur heilig houden als onze strijders weer naar huis terugkeeren.
Wij moeten doorstrijden in den geest van hen die niet meer terugkeeren, opdat hun offer niet vergeefsch zij."
Toen sprak de Leider :
,,Strijdende zijn we hard geworden en niet vaak hebben we den wind in de zeilen gehad. Onze Ned. Vrouwen hebben het harder dan hun Duitsche buurtjes. Daar worden zij met zorgen omringd; hier soms nog gehoond en verstooten. De menschen zijn met blindheid geslagen.
Toch zijn die anderen onze Volksgenooten en wij behooren tot dat volk en zullen er toe blijven behooren. Daarom geen bevoorrechting van de N.S.B.
,,De Ned. soldaat behoeft, mits goed opgeleid, niet voor den Duitsche onder te doen en met dit feit staat of valt de toekomst van ons volk. Onze soldaten vallen voor onze Jeugd, voor de toekomst van ons volk. Zoolang er nog een Ned. soldaat aan het front staat, zoolang sta ik als Leider pal. Schrijft in uw brieven, dat ze op me kunnen rekenen en vertrouwen."
Met het zingen van het 6e couplet van het Wilhelmus werd deze middag van ernst gesloten.

B. P. J.

KRING DELFLAND. Donderdag 30 Sept. hield de Kring Delfland van de N.S.V.O. een vormingsmiddag in het Kringhuis Choorstraat 16 te Delft. De Kringleidster opende heel kort met een N.S.V.O. lied. Daarna ging zij over tot de uitreiking van het N.S.V.O.-insigne aan leden, die daarvoor in aanmerking kwamen uit hoofde van haar arbeid voor de N.S.V.O. verricht. Zij wees in een kleine inleiding er o.a. op, hetgeen in Amsterdam tijdens de betooging van trouw is gezegd aangaande de N.S.V.O., n.l. dit: dat de man, die aan het front is, bij thuiskomst zijn huisgezin zoo terug moet vinden, als hij zich dat heeft voorgesteld. De Kringleidster voegde hieraan toe, dat het dragen van ons mooi insigne tot meer verplicht. Ook zij, die thuis zijn tezamen met man en kinderen hebben haar taak. Wanneer van buiten af aanslagen gedaan worden op het geluk van het huisgezin, wanneer de modder gegooid wordt niet alleen tegen de ramen maar er dóór, tot het haardvuur, dàn moet de vrouw trouw naast den man staan, om samen de slagen af te weren en te zorgen, dat het haardvuur brandende blijft. Daarna ontving elk kameraadske met een voor haar toepasselijk woord het insigne.
Nu kreeg de spreekster, kamske Storm van 's-Gravensande, het woord. In een rede, die van hart tot hart ging, schetste zij ,,Wat de N.S.V.O. doet" — Hoe het moet zijn in de N.S.V.O. en ,,Kameraadskes, wat doet gij". Sterk kwam naar voren wat onze plicht is, ook vooral dat we trouw moeten zijn, juist nu, want dat het gevaar niet denkbeeldig is, dat van buitenaf wordt gestookt om de N.S.B. inwendig te ondermijnen. Ook de eenvoudige vrouw kon het met gemak volgen. Zij had dan ook een aandachtig gehoor.
Na deze rede werd pauze gehouden, die nog benut werd door een demonstratie spinnen.
Na de pauze kwam een kameraadske met een eenvoudige voordracht: ,,De philosophische eieren", welke zeer in den smaak viel. Daarna werd voorgelezen uit: ,,Open vensters", waarna de Kringleidster sloot met het bekende:

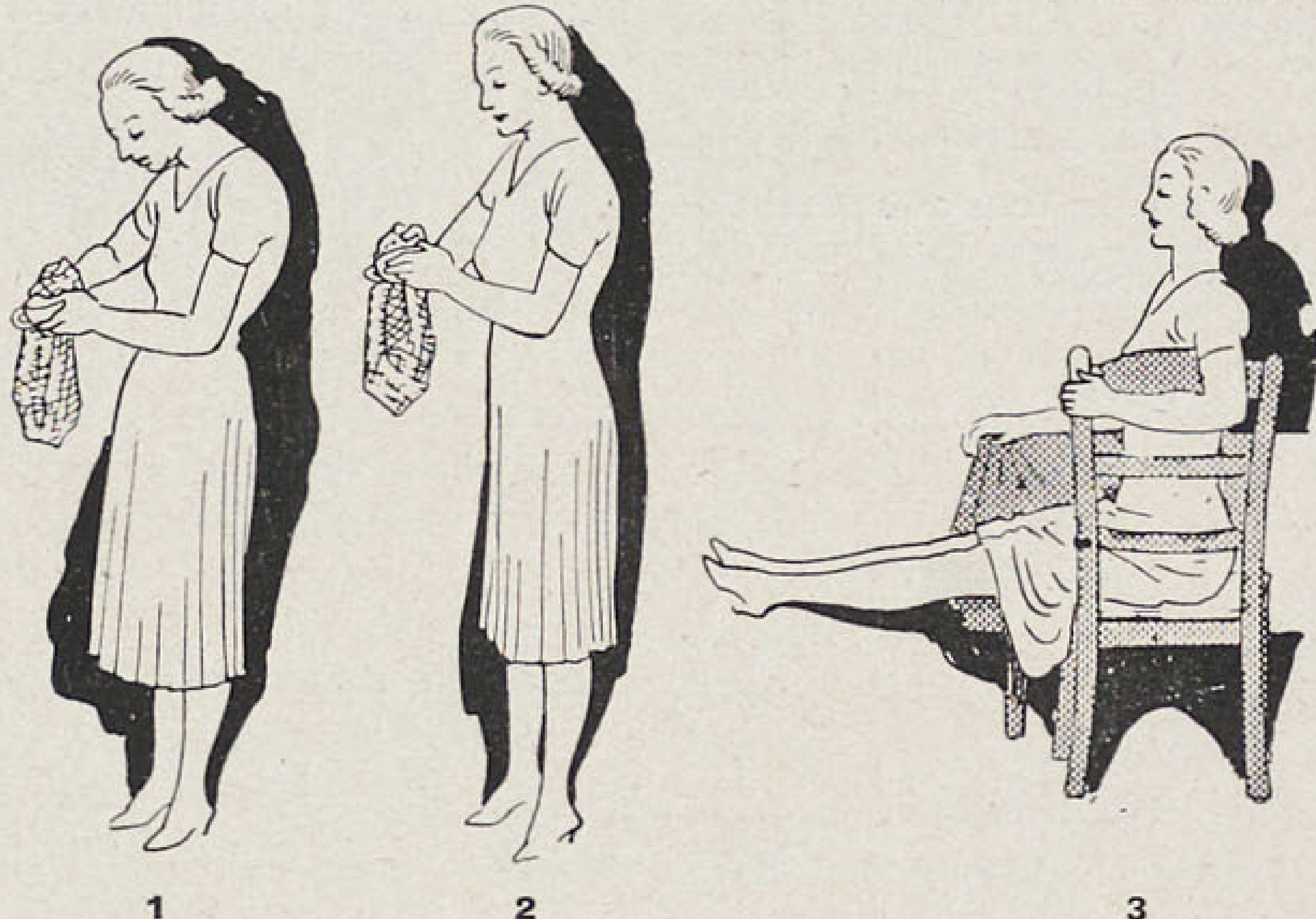
De weinigen, die hun verlicht verstand
Niet voor zichzelf bewaren
Maar 't grauw hun meening en gevoelens openbaren
Zij zijn vanouds gekruisigd en verbrand.

Want waarheid, dat's al oud,
Vind nergens heil noch heul.
Dies acht men hem voor wijs
Die vinger op den mond leit.
O kost ick ook die konst.
Maar wat op 's herten grond leit
Dat wordt er stijf geperst
En 't welt als nieuwe wijn
Die tot de spon uitberst.

J. VAN DE LIEFDE—JONKERS

FRIESLAND. *De N.S.V.O. Jongeren op stap.* Op 15 Herfstmaand hebben de N.S.V.O.-Jongeren een uitstapje gemaakt naar Oranjewoud. 's Morgens om 10.03 uur vertrokken we uit Leeuwarden, alvorens we eerst bijna ieder een uur hadden gefietst. In Heerenveen aangekomen, zijn we naar Oranjewoud gemarcheerd onder het zingen van onze strijdliederen. Daar aangekomen, begonnen de magen al aardig te knorren en de tasschen werden leeger en de magen voller gemaakt. Toen de maaltijd afgeloopen was, zijn we den speeltuin ingetrok-

1. *Foei, wat een houding! U maakt Uzelf onnoodig leelijk, en het is heel ongezond!*

2. *Zoo, dat is een heel ander gezicht! Wordt U gauw moe van deze houding? Dan zijn de spieren te slap. Doe elken dag deze oefening:*

3. *a: Ga dwars op een stoel zitten, houd met de ééne hand de stoelleuning, en met de andere hand den tafelrand vast, hef de beenen en strek de knieën. b: Maak in de zelfde houding een fietsende beweging.*

ken; daar werd door enkele kamskes druk gebruik gemaakt van het draaiend rad. Vervolgens hebben we de grot bezocht. Met eenige moeite werd de spiegelzaal gevonden en het leek of er honderden menschen waren. Daar uitgekomen hebben we ons schoon gemaakt onder de pomp en toen het bosch in! Maar dat werd niet gevonden, doch nog wel een anderen speeltuin, een veel grooteren! Die werd toen maar bestormd. Daar hebben we ons toen weer moe gespeeld. Ook den doolhof werd door ons ontdekt, doch het viel lang niet mee om daar het middelpunt van te vinden. In het midden aangekomen, hebben we zoo gelachen, dan waren we lang en dun, dan dik en kort; toen we daar ook genoeg van hadden, moesten we weer terug, doch om er uit te komen was zoo gemakkelijk niet, maar na eenig zoeken vonden we dan den uitgang. We waren zeer moe geworden en hadden dorst gekregen van het lange dwalen. We zijn toen het hotel binnengegaan en hebben ons heerlijk verfrischt aan een heerlijk glas limonade. Daar het nog erg vroeg was, besloten we toch maar naar Heerenveen te marcheeren en daar nog wat te winkelen.
In het station hebben we nog wat gegeten en om 7 uur kwam de trein, die ons weer naar Leeuwarden bracht. We troffen het niet, we konden niet in een coupé zooals 's morgens en moesten afzonderlijk reizen. In Leeuwarden kwam het groepje weer bij elkaar, nog even werd er over den fijnen dag gesproken en gingen we gesterkt met een krachtig „Hou-Zee!" weer uit elkaar.

T. MOLENAAR
Groepsjongerenleidster

's-HERTOGENBOSCH en EINDHOVEN. *Film*. Op 6 en 8 October werd er een filmvoorstelling gegeven over onze hedendaagsche voeding, en de bereiding hiervan. Enkele honderden huisvrouwen, de meeste niet-leden van de N.S.V.O., hebben dezen middag bijgewoond en hebben zeer zeker hiervan het een en ander opgestoken. Door Kamske Kloppenburg werd op prettige wijze deze film toegelicht. In de pauze was er gelegenheid recepten te koopen, waarvan een druk gebruik werd gemaakt. Ook de Districtsvertegenwoordigster afd. Kleeding, Kamske Lips, was er vertegenwoordigd met een standje, waar zij eigengemaakte pantoffels, tasschen, patroontjes, enz., liet zien en de huisvrouwen aanspoorden de lessen hierin door haar gegeven, te volgen. Dat dit een succes was, blijkt wel hieruit, dat ongeveer 35 huisvrouwen, de meeste buitenstaansters, zich hiervoor opgaven.
Laat dit voor de Kameraadskes in de verschillende Districten een aansporing zijn, ook zooveel mogelijk niet-leden hiervan te laten profiteeren, opdat ook zij ondervinden kunnen, dat door de N.S.V.O. veel goeds gebracht wordt.

KENNEMERLAND ZUID. Op 11 Zaaimaand j.l. hield Kring Kennemerland Zuid der N.S.V.O. in een stemmingsvol versierde zaal van Gebouw „De Leeuwerik" te Haarlem haar eerste bijeenkomst in het winterseizoen.
Nadat de Districtsleidster, Kamske De Gelder, de genoodigden, onze Landelijk Leidster Kamske Couzy, de Ortsfrauenschaftsleiterin Frau Bergmann, de vluchtleidster van den Jeugdstorm, Kamske Bossers, de spreekster, Kamske Braun—Goudappel en den Districtsleider tevens spreker van dezen middag, kam. Ouwerkerk en den Kringleider, Kam. Zwart, had welkom geheeten, verzocht zij den aanwezigen gezamenlijk ons Vrouwenlied te zingen. Hierna sprak Kamske De Gelder haar leedwezen uit over de noodzakelijkheid van bewapening der Nationaal-Socialisten, helaas gericht tegen eigen volksgenooten. „Wij moeten echter de hoop niet opgeven dit volk te winnen en kunnen dit niet beter doen dan in onze houding voorbeeld te zijn". Zij besloot haar rede met de woorden, aangehaald uit het lied „Wij Dietsche Vrouwen": „Wanneer wij vrouwen wijken, verspeelt het volk zijn kans" en dat wij daarom niet *kunnen*, niet *willen* wijken.
Vervolgens bracht een twaalftal op het podium opgestelde stormsters van het Kaderheem te Blaricum een aantal liederen ten gehoore, begeleid door Kamske Grüson. Deze liederen werden zuiver en gevoelvol vertolkt. De begeleiding was goed verzorgd.
Dan nam kam. Ouwerkerk, de Districtsleider, het woord, die betoogde, dezen middag, die in het teeken van „trouw" zou staan, eenigszins huiverig te hebben tegemoet gezien. Spreker was echter door het openingswoord van kamske De Gelder geheel gerustgesteld. Wij hebben geen trouwbetuigingen noodig, aldus spreker, trouw is niet aan te praten, of wij den wind mee of tegen hebben, trouw *blijven* wij, daar dit voor een Nationaal-Socialist een vanzelfsprekende eigenschap is. Onze Vaderen voerden in hun schild de woorden „Trou moet blijcken". Deze spreuk moet ook op ons van toepassing zijn: Trouw moet blijken zoowel in groote als in kleine dingen van het Leven. Vervolgens stelde kam. Ouwerkerk de trouw van den Führer tegenover de ontrouw van Italië's koning. De nagekomen belofte van trouw van deze gave, nobele, sterke figuur, geeft ook *ons*, Nederlanders, een garantie voor onze toekomst.
Dan haalde spreker de woorden van ons embleem aan. Wat in het hart leeft, moet gaaf en sterk zijn. Onze frontsoldaten strijden voor de beveiliging van ons haardvuur. De vrouwen, hoewel niet aan het front, hebben tot taak een thuisfront te vormen, waarin het gezin het middelpunt moet zijn. De vrouw moet met haar trouw zichzelf en haar volk omgeven als stille hoedster van hart en haard.
Toen spreker zijn rede beëindigd had, werd hij met een warm applaus beloond.
Wederom zongen dan de stormsters eenige Nederlandsche liederen, waarna kamske Braun—Goudappel het woord nam. Zij opende met de woorden, dat *Trouw* een klein woord is met een groot begrip. Het is de taak van ons, Nationaal-Socialisten, trouw te zijn aan ons Volk, hulp te bieden aan dit Volk, waar deze noodig is, daar wij allen tot dit Volk behooren. Spreekster splitste ons Volk van heden in drie groepen, n.l. 1. Saboteurs en Zwarthandelaars, 2. Afwachters, 3. Werkers.
Deze laatste groep vormen wij, Nationaal-Socialisten. Deze naam legt ons de verplichting op ons ten volle te geven voor één-wording van ons geheele Volk en al ligt de politiek niet op ons vrouwelijk terrein, het wereldgebeuren *dwingt* er ons toe ons er mee te bemoeien. Partij kiezen kan volgens spreekster voor ons Nederlandsche vrouwen niet anders zijn dan zich volkomen inzetten voor haar Volk, niet met wapens en uniformen, de Nationaal-Socialistische vrouw heeft een hoogere taak; behouden, versterken wat haar is toevertrouwd. De vrouw beheerscht den achtergrond van het Leven. Trouw is de zwaarste opgave in het leven, daar zij niet geldt voor een week, een maand, een jaar, maar voor *altijd*. Met de uitspraak, dat de eer der vrouw *Trouw* is, eindigde spreekster haar gloedvol betoog.
Dan treedt onze Districtsleidster naar voren en dankt kamske Braun en kam. Ouwerkerk voor het goede, dat zij ons dezen middag geboden hebben. Zij betreurt het, dat er nog eenige plaatsen onbezet bleven, de wegblijfsters hadden ongelijk, zij, die gekomen zijn, kunnen terugzien op een bijzonder mooien, welbesteden middag. Dan vertelt kamske De Gelder ons, dat het Districtshuis zijn voltooiing nadert, doch, dat de aankleeding hiervan eenige moeilijkheden oplevert, reden waarom zij als steeds een dringend beroep op de portemonnaie moet doen.
Hierna worden resp. de N.S.V.O.-vlag, de vlag der Beweging en de Nationale vlag binnengedragen, terwijl de stormsters onder leiding van kamske Grüson bij elke vlag afzonderlijk een spreekkoor aanheffen. Als het koor eindigt met de woorden: Voor Land, Volk en Leider
In Trouw zijn wij gereed . . .
maakt dit diepen indruk op de aanwezigen in de zaal. Dan wordt met het zingen van het 6de couplet van het Wilhelmus deze zoo zeer geslaagde middag besloten.

BIJEENKOMST IN KRING 42, RIJNSTREEK
Kring 42 Rijnstreek der N.S.V.O. nam op den 7 Oct. afscheid van haar Kringleidster, Kamske v. d. Beke Callenfels.
De Kamskes uit de omliggende plaatsen hadden zich in het Groepshuis te Bodegraven verzameld om van hun Kringleidster afscheid te nemen en haar in haar nieuwe functie het allerbeste toe te wenschen.
Ook onze Districtsleidster, Kamske v. d. Water—Hols, was aanwezig als spreekster voor dezen middag. Zij richtte het woord tot Kamske Callenfels en zeide haar noode te moeten missen en wenschte haar veel geluk en voldoening toe als burgemeestersvrouw.
Daarna richtte de Districtsleidster het woord tot de nieuw benoemde Kringleidster Kamske Kuyper—Wals.
Verder vertelde zij ons het een en ander over de oprichting der N.S.V.O.; met hoeveel moeilijkheden zij te kampen heeft gehad; maar dat volhouden tot groote resultaten kan voeren, en dat het werk nu hoe langer hoe uitgebreider wordt. En dat wij allen onze beste krachten moeten geven aan het mooie werk der N.S.V.O.
Dank zij de goede zorgen van de Groepsleidster van Zwammerdam en Bodegraven, werd ons koffie gepresenteerd en de scheidende Kringleidster tracteerde ons daarbij op een heerlijk koekje.
Voorts valt nog te melden, dat de Groepsleidster eenige artikelen voor de a.s. Jaarmarkt had tentoongesteld, waaronder zeer mooie stukken. Er was zeer verdienstelijk werk te zien.
Al met al een goed geslaagde middag van de N.S.V.O.

T. K.—W.

TILBURG. *Tilburg zocht Paddenstoelen*. Op Zondag 10 October werd door enkele Kameraadskes een Paddenstoelen-excursie op touw gezet. We hadden schitterend weer en er was veel liefhebberij onder de Kameraadskes om dit heerlijke voedsel te leeren kennen. Toen wij eenmaal aan het plukken waren, werd de stemming steeds beter en kregen wij er echt pleizier in.
Toen wij volop de heerlijke weide-champignons konden plukken, was het direct: „wij gaan Zondag weer!"
Wij kwamen met een portie heerlijk voedsel thuis en kunnen het allen Kameraadskes aanbevelen, het is prettig werk!

UTRECHT. *Districtsvormingsbijeenkomst*. Ruim driehonderd kamskes kwamen den 28 Sept. naar Utrecht om deel te nemen aan de Districtsvormingsbijeenkomst.
Toen men tegen half 12 bijeenkwam in den Raadskelder, zag men niets dan blijde en vroolijke gezichten.
Nadat iedereen zijn plaatsje gevonden had en de gasten, het Hoofd van de Vorming van de N.S.B., kam. Nye, de wethouder van Onderwijs, kam. Breedvelt, de Kreisleiter van de N.S.D.A.P., Prof. Nieschulz, de Kreisleiterin van de Deutsche Frauenschaft Frau Haupt, ontvangen waren door het waarn. hoofd v. d. Vorming der N.S.V.O., kamske Pattist en de Districtsleidster kamske Groenewold, heette de Districtsleidster iedereen hartelijk welkom. Zij bracht in haar woorden naar voren, dat wij vrouwen bijeen kwamen om te toonen, dat wij ons eens gegeven woord aan den Leider ook inderdaad hielden. Het hierna gezongen vrouwenlied: „Wij vrouwen van Neerland zijn moedig en sterk. In dienen en trouw ligt ons streven", was als het ware een bekrachtiging van het zoo juist opnieuw gegeven woord van vertrouwen in onzen Leider.
Hierna kwam kamske Van Veen, de Metaleidster, naar voren, die ons liet zingen. In korten tijd leerde zij ons zelfs een nieuw lied, wat haar door haar gave om ons mee te sleepen en door haar voordracht met volle en warme stem, meesterlijk lukte.
En zoo zongen wij het prachtige lied der Dietsche vrouwen en wij zagen meer dan ooit de beteekenis in van de indrukwekkende woorden: „Wij vrouwen hoeden 't huis. De toekomst ligt in der vrouwen hart". De woorden van kamske Pattist, die hierna uitgesproken werden, brachten ook de groote waarde hiervan nog eens naar voren. Zij maakte er ons opmerkzaam op, dat de vorming voor ons vrouwen zoo iets belangrijks is en dat er in de toekomst nog meer dan voorheen de aandacht op gevestigd zal worden. Eenige liederen werden nog weer hierna gezongen en onder de hand de toebereidselen voor den eenpansmaaltijd getroffen.
De wnm. vormingsleidster gaf een kort overzicht van hetgeen straks op de tentoonstelling 20 eeuwen Utrecht te zien zou zijn en wees er op, dat de kennis van Utrecht, teruggebracht onder heemkunde, ook een belangrijk onderdeel der vorming is.
Kamske Van Veen was onvermoeid om ons te laten zingen en zoo klonk het eene lied na het andere, en werd er uit volle borst meegezongen.
Langzamerhand was het tijd geworden om tot den hoofdschotel van den dag over te gaan en zoo ging het in groote drommen door Utrechts' straten naar de aloude St. Michaelskapel, alwaar de Burgemeester persoonlijk de kamskes toesprak. Hier waren ook nog de Districtsleider, kam. Van der Land en de Districtsorganisator kam. Janssen aanwezig. In korte woorden schetste de Burgemeester de geschiedenis van de Domkerk en haar beteekenis voor Utrecht. Hij maakte ons opmerkzaam, dat wij daar in die oude kapel, waar vroeger de bisschoppen toefden, stonden onder de groote klokken van den Dom, die bij vreugde, doch ook bij verdriet hun tonen laten galmen over de stad, ten teeken, dat er blijdschap of droefenis heerscht. Hoe mooi klonk hier het lied „Wilt heden nu treden." Wij voelden, dat we hier in een gewijde omgeving waren, de hooge glas in lood-ramen, die door de indirecte belichting, tot een wondere schakeering van kleuren ineenvloeiden, de uitgebouwde donkere nissen, het oude altaar, dit alles maakte een diepen indruk. Wij kwamen even los van al onze dagelijksche beslommeringen en voelden ons dichter bij iets hoogers en iets mooiers. Ontroerend schoon klonk hier „Het Hemelhuis", gezongen door kamske Van Veen.
Er bestond gelegenheid om onder geleide van gidsen den Domtoren te beklimmen en vele kamskes lieten zich verleiden om de uit 365 treden bestaande trappen te beklimmen, om zoodoende vanuit de hoogte een blik op Utrecht te slaan. Na deze bezichtiging ging het in optocht naar de tentoonstelling 20 Eeuwen Utrecht.
Op de tentoonstelling werden we rondgeleid door de conservatrice van het Centraal Museum, Dr. de Jonge, die ons het heele ontstaan, alle bijzonderheden uit de geschiedenis en het leven van Utrecht op een zeer duidelijke en interessante wijze uitlegde. Wij zijn Utrecht met heel andere oogen gaan bekijken en wisten niet, dat de stad zooveel schoons bezat en zoo'n bewogen leven geleid had.
Aan alles komt een eind en zoo kwam ook aan dezen onvergetelijken dag een einde. Wij zijn naar huis gegaan met zooveel indrukken, dat we dagen noodig zullen hebben om dit alles te verwerken.
Maar bovendien zijn we naar huis gegaan, meer dan ooit bezield met een geest van kameraadschap, een onverbiddelijken wil om ons meer dan ooit in te zetten om ons haardvuur veilig en ons hartvuur heilig te houden.

Kamske WILSCHUT—DER WEDUWEN

KRING VELUWEZOOM. *Wandeltocht van Dieren naar Velp*. Donderdag 14 Zaaimaand zouden de leden een wandeltocht maken en wel van Dieren naar Velp, door de bosschen en over de heide. Om 10 uur was het verzamelen voor het station, onze Landelijk Leidster zou eveneens meewandelen en daar stond dan een klein groepje Kameraadskes om 10 uur in Arnhem om met den trein naar Dieren te vertrekken. Gelukkig was de trein van onze Leidster op tijd en kon de tocht beginnen. In Dieren sloten nog 2 Kameraadskes uit Eerbeek zich bij ons aan en de Groepsvrouw van Dieren, die ons zou vergezellen tot aan Koepel de Kaap. Iedereen was vol goeden moed en zoo togen wij dan, na eerst een kopje koffie genoten te hebben, op stap. Allen waren het goede wandelaarsters, wat op zoo'n tocht ook wel moet, daar men als men eenmaal op weg is, niet meer in de bus kan stappen of ergens langen tijd rusten. Van Dieren ging het dan over den Carolinaberg naar den Prins Willemsberg. Wat een geluk, dat Kamske Zomer bij ons was, want op den Carolineberg aangekomen, zagen wij daar een

knooppunt van 14 wegen en de een was gelijk aan den andere; zonder onze goede gids waren wij zeker aan het dwalen geraakt, daar er ook geen enkele aanwijzing te vinden was.
Waar wij ook heen keken, overal zagen wij prachtige beukenlanen, het was een genot om de zon door de boomen te zien schijnen en dan de verschillende kleurschakeeringen waar te nemen. Op den Prins Willemsberg was het al bijna hetzelfde als op den Carolinenberg, een knooppunt van wegen, die alle ergens een eindpunt hebben, maar welke zou ons naar de Carolina-hoeve brengen? Gelukkig, dat onze loods goed bekend was in deze bosschen en ons veilig naar ons volgende steunpunt bracht. Vroeger aten de wandelaarsters op de Carolina-hoeve meestal een pannekoek, maar dat bewaren wij voor later, wij gingen nu verder langs de Lappendeken. Kamske Zomer nam afscheid van ons en ging weer terug naar Dieren en wij trokken verder de richting Velp uit. De Lappendeken is in den Zomer, als de verschillende gewassen daar in vollen bloei staan, op zijn mooist, daar men dan de verscheidenheid van kleur in zijn vollen pracht op dezen heuvelrug ziet. Over den Hoofdweg wandelden wij verder naar Koepel de Kaap, waar wij een prachtig gezicht op de heide hadden.
Koepel de Kaap is de grens van Bosch en Heide. Helaas was het niet zoo helder, dat wij tot Montferland konden zien. Zachtjesaan was het tijd geworden voor onze boterham en gezeten in het zonnetje, smaakte het ons allen best. Een der Kameraadskes uit Velp wist nu goed den weg verder en na eerst nog een klein stukje van den grooten weg geloopen te hebben met links en rechts heidevelden, kwamen wij al spoedig aan den Posbank, vandaar ging het dwars door de heide naar Velp.
Waar men ook keek, overal was het even mooi, de berkjes werden reeds goudgeel, de Amerikaansche eik, dien we allen wel kennen door het warmroodbruine blad, werd al steeds bruiner, de beuken kleurden, het was een weelde en alles zoo warm van kleur, dat wij steeds zeiden, wat jammer, dat niet meerdere Kameraadskes hieraan deelnemen. Zoo'n dag buiten geeft je weer kracht om verder te werken, wat wij in deze moeilijke tijden wel eens noodig hebben. Aan het einde van de heide kwamen wij in het Beekhuizerbosch, liepen daar om den bekenden vijver, die in het voorjaar en in den herfst zoo mooi is, omdat er allerlei boomsoorten om gegroepeerd staan; vooral de berken, met haar zilverwitte stammen staan er tusschen te schitteren.
Bijna aan het eind van het bosch woonde ons Velpsch Kameraadske, daar stond een kopje koffie met koek klaar, wat ons op het terras in het zonnetje best smaakte, na 3½ uur gewandeld te hebben. Het plan is, om dezen mooien tocht in het voorjaar nog eens te herhalen, dan bloeien de Gaspeldoorn en de brem, die op de hellingen van de heide staan en daaraan een bijzondere bekoring geven.
Wij hopen, dat er dan veel meer Kameraadskes de stoute schoenen aantrekken om met ons een dag erop uit te trekken en te genieten van de wondermooie natuur in deze omgeving. Allen gingen voldaan huiswaarts, de Landelijk Leidster ging nog door naar Zeddam, na een heerlijken vacantiedag, om daar alle Kameraadskes, die daar bijeen waren, toe te spreken en hen aan te sporen hard aan het werk te gaan dezen winter, om zoodoende ons steentje bij te dragen dezen oorlog tot een goed einde te brengen.

EEN WANDELAARSTER

VOORBURG. *Uitstapje met de N.S.V.O. naar Rotterdam.* Tusschen half 9 en 9 uur verzamelden zich 12 kameraadskes aan 't stationnetje Voorburg—Leidschendam, om een dag naar Rotterdam te gaan, alwaar de tunnel en Blijdorp bezichtigd zouden worden.
Allen waren we blij, dat we er eens een dag uit waren. In den trein, waarin nog een zevental kameraadskes zaten, die een station eerder waren ingestapt, konden we allemaal . . . zitten. Dat was 't goeie begin: gezellig bij elkaar zitten in de warme treinafdeeling.
In Rotterdam stonden 3 kameraadskes, waaronder de Kringleidster, ons op te wachten; ze zouden onze gastvrouwen zijn en ons door Rotterdam leiden. Te voet ging het naar 't station D.P., waar we in een leege tram stapten en daar begroet werden met een vriendelijk „Houzee" door een kameraad-conducteur. Hè, hoe goed deed dat je N.S.B.-hart . . .!
Zoo kwamen we bij de tunnel. Niemand vermoedde in dat gebouwtje den ingang van dat geweldige bouwwerk, dat meesterstuk van waterbouwkunde. Geruischloos gleden de trappen naar beneden en vol bewondering voor dit grootsche werk gleden de kameraadskes mee de diepte in.
Hier ving de wandeling onder de wateroppervlakte aan, een wandeling, die weldra onder de bezielende invloed van een schaarleidster van den Jeugdstorm veranderde in een straffen marsch. En zoo klonk vele meters onder de Maas het lied van de W.A.: „Wij melden U den nieuwen tijd".
Van de tunnel liepen we naar het N.S.V.O.-huis. Hier werden we gastvrij ontvangen in een lange zaal, waar een heerlijk kacheltje brandde en waar al gauw de geurige koffie verscheen.
De boterhammen werden gegeten en de tongen kwamen los. Er was een gezellige sfeer en natuurlijk kwamen de verhalen weer over koken en wat er alzoo gegeten werd en hoe je 't lekkerst en voordeeligst een appeltaart kon bakken, enz., enz. En steeds kregen we maar weer een nieuw kopje verrukkelijke koffie.
Toen we 't goede genoten hadden, besloten we, Blijdorpwaarts te gaan, maar . . . mis hoor! Binnen blijven, 't was luchtalarm! Héél gedisciplineerd toonde Rotterdam zich, want niets of niemand bevond zich op straat . . . maar Rotterdam heeft ook al zoo véél meegemaakt.
Toen òp naar den Dierentuin. En met recht was het een tuin en wat voor tuin?
Mooi, ruim aangelegd, met prachtige perken van de mooiste dahlia's en daartusschen beeldhouwwerk! Kostelijk en geniaal waren de verblijven der dieren hiertusschen aangebracht, zoodat men heelemaal niet den indruk kreeg, dat de dieren in gevangenschap leefden. Anderhalf uur hebben we rondgedoold en toen kwamen we in de bekende Rivièrahall. Het strijkje zette prompt bij onze verschijning het lied in: „overal waar de meisjes zijn, is het bal". . . . . .
Ik zal mij er niet aan wagen een beschrijving te geven van deze prachtige Rivièra hall met z'n palmen en cacteeën; ik laat dit liever over aan meer begaafde schrijfsters!
Na een bezoek aan 't kleine nijlpaardje en verschillende apensoorten, verlieten wij de Diergaarde en beloofden wij elkaar, dat we vast van den zomer nog eens terug zouden komen. Na een hartelijk afscheid en dankzegging voor de wijze, waarop de Rotterdamsche kameraadskes haar gastvrouwelijken plicht hadden vervuld, bracht het treintje ons weer naar onze woonplaats.
Wij hadden met de N.S.V.O. een gezellig dagje gehad.

ZEDDAM. *Districtsvertegenwoordigsters Hulp en Bijstand bijeen.*
Van 21 tot en met 23 Herfstmaand zijn de Districtsvertegenwoordigers en Kringvertegenwoordigsters van Afd. VII, Hulp en Bijstand, der N.S.V.O. voor een cursus in ons tehuis te Zeddam geweest, onder leiding van het hoofd van de Afdeeling, kamske Wilhelm—van Hemert.
Op den eersten dag hebben de kamskes uit Groningen, Friesland, Drente en Gelderland eerst een bezoek gebracht aan he Kindertehuis „Oosterhelling" te Ellecom, zoodat het pas tegen het avondeten was, toen wij allen tezamen in onze Vormingsschool aanwezig waren.
Op den tweeden dag hield kamske Weber een rede over de verhouding tusschen Jeugdstorm en N.S.V.O., en de samenwerking. Vragen werden op prettige wijze beantwoord. Daarna sprak de leidster van den cursus, kamske Wilhelm, die ons op de haar eigen prettige wijze precies nog eens onze taak schetste.
De groote verrassing van dezen dag was wel, dat de Leidster zou komen. Nadat kamske Wilhelm tweemaal op weg was gegaan om de Leidster af te halen (intusschen was zij van Doetinchem naar Zeddam komen loopen) werd zij met een daverend HOU ZEE ontvangen. Zij liet alle kameraadskes aan zich voorstellen, waarna haar een mooie ruiker werd aangeboden. Het trof ons allen, op welk een eenvoudige en rustige wijze de Leidster tot ons sprak over de taak der N.S.V.O. Een hartelijk applaus was dan ook zeker verdiend.
Kamske Grüson zorgde voor den zang. Zingen is ons, Nederlandschen vrouwen niet vreemd, maar een waar genoegen is het als kamske Grüson de leiding heeft.
Daarna, een flinke wandeling, en bij thuiskomst werden we ontvangen door kamske Kloppenburg, die ons heel wat wijsheid bijbracht over Voeding en voedingsleer.
Alweer eten; en hoeveel en hoe lekker! Daarna vergastte kamske Lentink ons op een prettige redevoering over de samenwerking tusschen Arbeidsfront en N.S.V.O.
De derde dag zou kort zijn, want om 12 uur zou de terugreis begonnen worden. De laatste spreker kwam nu aan de beurt: kameraad v. Doorn, die kwam spreken over Maatschappelijk Hulpbetoon. Hiermede was dan een einde gekomen aan de drie prettige cursusdagen. Ik weet zeker, dat alle kameraadskes in gedachten de gelofte hebben afgelegd, de woorden van kamske Wilhelm getrouw te zijn.
Ook op 27, 28 en 29 September 1943, werd er een kamp gehouden in ons tehuis te Zeddam, Grintweg 176. Uit dit verslag lezen we: Onze leidster in die dagen kamske Wilhelm, heeft een prettigen geest weten te scheppen en heeft daardoor dit verblijf erg goed doen slagen. Kamske Lenting van het N.A.F. heeft ons verteld hoe het N.A.F. bezig is Sociale Bedrijfsverzorgsters klaar te maken voor de bedrijven, zoodat deze dan na dezen scholingstijd geplaatst kunnen worden.
Ook kamske Weber uit den Jeugdstorm kreeg het woord.
28 September ving na het ontbijt om 10 uur kamske Wilhelm zelf aan met voorlichting voor alle afdeelingen van Hulp en Bijstand. Zij zeide, dat het zeer noodig was voor iedere afdeeling afzonderlijke hulpen aan te stellen, daar Hulp en Bijstand zeer uitgebreid gerekend kan worden. o.a.: Afd. 1 Uitzendingen, Afd. 2: Jeugdstormzorg. Afd. 3: Bezoeken familieleden van frontstrijders, Afd. 4: Burenhulp, Afd. 5: Bezoek aan zieken en ouden van dagen. Lazaretten moeten regelmatig bezocht worden. Ook ouden van dagen moet men niet vergeten. (Bij den moederdag verzorgt de Jeugdstorm alles) enz.
Des middags twee uur heeft kamske Grüson ons nieuwe liederen bijgebracht.
Dat de Landelijk Leidster dien middag en avond ja zelfs tot den volgenden ochtend in ons midden is geweest, heeft de kameraadskes zeer verheugd.
De opwekking uit haar rede heeft zeker indruk gemaakt.
Kameraadske Overbeek die 's avonds nog sprak over de financiën, heeft stellig door haar goede uiteenzetting over het afdragen der gelden van kring naar district, iets goeds bereikt.
Na een gezelligen avond met zang en spel was ook 28 September voorbij.
29 September sprak 's morgens de heer Van Doorn uit Utrecht als afgevaardigde van den Dienst van Sociale Zaken, vroeger Maatschappelijk Hulpbetoon.
Hij wees er op, wat alzoo bij dezen dienst is onder gebracht.
Een bezoek aan den molen van Zeddam onder geleide van kamske Wilhelm heeft ons allen veel genoegen verschaft. En de wandeling door de omgeving met mooie vergezichten, heide en bosch, hoogten en dalen was zeer de moeite waard. Het bezoek aan 's Heerenberg, de Duitsche grens, een tramritje bij zonneschijn kan als welgeslaagd beschouwd worden. Voldaan van geest, met gezonden eetlust aan tafel. De avond vloog om met liederen en spelletjes en toen de slaapkamers waren opgezocht, kwam er na eenigen tijd rust in den huize, want den volgenden morgen was het weer vroeg dag om de tram naar Arnhem te krijgen. Een woord van dank komt ook kamske Looman toe, die ons zoo voorbeeldig verzorgde. Ieder haalde op de terugreis eens aan hoe gezellig het was geweest. De omgang was zeer kameraadschappelijk. Geen wanklank is er geweest, het corvée was voor ieder het tegengestelde van een corvée. En allen hebben we gezegd: Dank kamske Wilhelm voor dezen keer, we komen gaarne nog eens weer !!!

Verantw. redactrice: J. Jansen-Van Balen, Amsterdam — Verantw. voor de advertenties: C. van Schaik, Amsterdam — Uitgave: N.S.V.O., A'dam — Drukker